

Almindelige bemærkninger

1. Forslagets baggrund.

Landstingets Udvalg for revision af landskassens regnskaber (herefter benævnt "Landstingets Revisionsudvalg" eller "Revisionsudvalget") har efter gældende regler alene indsigt i Landskassens regnskaber og de nettostyrede virksomheder. Hjemmestyreejede aktieselskaber er der imod ikke undergivet Revisionsudvalgets kontrol. Landstingets indsigt i Hjemmestyrets værdier er derfor gradvist blevet reduceret i takt med, at en række offentligt ejede virksomheder op gennem 90'erne er blevet omdannet til aktieselskaber.

Landstingets Revisionsudvalg har i en beretning afgivet under efterårssamlingen 2000 gjort gældende, at dette stemmer dårligt overens med det alment accepterede demokratiske princip om, at Landstinget har såvel bevillingsmagt som kontrol med anvendelsen af bevillingerne. Revisionsudvalget efterlyste på den baggrund en udvidelse af Revisionsudvalgets kompetence, og udvalgets medlemmer har under efterårssamlingen 2001 fulgt op herpå gennem fremsættelsen af et beslutningsforslag.

Landstinget tilsluttede sig under behandlingen af beslutningsforslaget Revisionsudvalgets principielle betragtninger. Landstinget pegede i tillæg hertil på, at de praktiske erfaringer med hjemmestyreejede aktieselskabers drift synes at godtgøre et behov for at styrke varetagelsen af Hjemmestyrets aktionærinteresser, ikke blot gennem en forbedring af rammerne for den parlamentariske kontrol, men også gennem en forbedring af rammerne for Landsstyrets udøvelse af aktionærrollen.

Som en yderligere opfølgning anmeldte Revisionsudvalget på Landstingets forårssamling 2004 et forslag til landstingslov om ændring af landstingslov om Landstinget og Landsstyret, om Landstingets adgang til oplysninger vedrørende de helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber (FM 2004/51).

I erkendelse af behovet for en mere gennemgribende revision af landstingsloven om Landstinget og Landsstyret vedtog Landstinget imidlertid under efterårssamlingen 2004 et beslutningsforslag om nedsættelse af en arbejdsgruppe til udarbejdelse af forslag til landstingslov om Landstinget og Landsstyret. I arbejdsgruppens kommissorium blev det fastsat, at det skal tilstræbes, at arbejdsgruppen i videst muligt omfang sikrer en indarbejdelse af principperne i FM 2004/51.

Landstinget har efterfølgende, under forårssamlingen 2005, vedtaget en ændring af arbejdsgruppens kommissorium. I det ændrede kommissorium indgår, at arbejdsgruppen skal prioritere en hurtigere behandling af problemstillingerne vedrørende Landstingets indsigt i de helt eller delvist hjemmestyreejede

aktieselskaber, således at der foreligger et særskilt udkast til lovforslag herom til behandling på efterårssamlingen 2005.

Det lovudkast, som arbejdsgruppen har udarbejdet, og som danner grundlag for nærværende forslag, bygger i væsentligt omfang på Revisionsudvalgets forslag.

Med forslaget følges op på Landstingets tilkendegivelser for så vidt angår rammerne for den parlamentariske kontrol.

Forslaget supplerer en række allerede iværksatte tiltag, som har til formål at styrke rammerne for Landsstyrets udøvelse af aktionærrollen. Blandt andet kan nævnes, at der er sket en bevillingsmæssig og personalemæssig styrkelse af Bestyrelsessekretariatet, som på administrativt niveau forestår varetagelsen af aktionærrollen. En af Landsstyret nedsat arbejdsgruppe er endvidere fremkommet med anbefalinger for god selskabsledelse i Grønland. Blandt anbefalingerne indgår en styrkelse af den løbende afrapportering til aktionæren. Anbefalingerne er sendt til selskaberne.

Hertil kommer, at den seneste ikraftsættelse for Grønland af ny aktieselskabslov og ny årsregnskabslov bl.a. har indebåret en pligt for hjemmestyreejede aktieselskaber til (på linie med statsejede aktieselskaber) at aflægge årsregnskab efter særlige regler, samt halvårs-rapporter, som bl.a. skal indeholde en redegørelse for selskabets aktuelle og forventede udvikling, samt oplysning om væsentlige beslutninger, som bestyrelsen har truffet i den pågældende halvårsperiode. Da årsregnskaberne og halvårsrapporterne er offentligt tilgængelige, har lovenes ikraftsættelse for Grønland styrket såvel rammerne for Landsstyrets udøvelse af aktionærrollen som rammerne for den parlamentariske kontrol. Et forslag om at begrænse de særlige forpligtelser for hjemmestyreejede aktieselskaber til alene at angå store og mellemstore hjemmestyreejede aktieselskaber forventes dog forelagt Landstinget til efteråret eller senere.

2. Forslagets sigte og væsentligste indhold.

Med nærværende forslag udvides Revisionsudvalgets kompetence til at omfatte kontrol med Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser.

Grønlands Hjemmestyre deltager ikke aktuelt i andre selskabsformer end aktieselskaber. Såfremt Grønlands Hjemmestyre senere måtte engagere sig i andre selskabsformer end aktieselskaber, eller i erhvervsdrivende fonde eller lignende, vil der imidlertid kunne være behov for en revision af landstingsloven, således at også ejerinteresserne heri omfattes af landstingsloven.

På grundlag af landstingslov om landsstyremedlemmers ansvarlighed påhviler der Landsstyret en pligt til at varetage Hjemmestyrets aktionærinteresser, forsvarligt. Denne pligt har karakter af et tilsynsansvar: en forpligtelse til at følge den overordnede økonomiske udvikling i selskabet og til - inden for de gældende retlige rammer, herunder aktieselskabsloven - at gribe ind over for en økonomisk udvikling, som truer Hjemmestyrets midler i selskabet.

Tilsynskravet gør sig måske gældende med særlig styrke i mindre samfund med begrænset konkurrence, hvor markeds kræfterne ikke i samme grad som i større samfund giver et stats- eller hjemmestyreejet aktieselskab incitament til at optimere sin drift og tage skyldige økonomiske hensyn. Dette gælder ikke mindst, hvor mulighederne for at afbøde et dårligt driftsresultat gennem opnåelse af offentlige tilskud eller kapitalindskud er til stede.

En ansvarlig forvaltning af Hjemmestyrets værdier fordrer derfor, at Landsstyret påtager sig en *aktiv* aktionærrolle, d.v.s. fører et effektivt tilsyn med de hjemmestyreejede selskaber og aktivt benytter mulighederne for indgriben, hvis de hjemmestyreejede værdier i selskabet trues.

Aktieselskabsloven giver en aktionær en række forskellige muligheder for at reagere overfor selskabet. Som varetager af Hjemmestyrets aktionærinteresser vil Landsstyret f.eks (under forudsætning af, at Hjemmestyret har bestemmende indflydelse) på generalforsamlingen kunne beslutte at afsætte bestyrelsen eller dele heraf.

Landsstyret vil endvidere (stadig under forudsætning af, at Hjemmestyret har bestemmende indflydelse) på generalforsamlingen kunne gribe ind i ethvert konkret sagsforhold i selskabet og give bestyrelsen konkrete anvisninger og direktiver derom. Af generalklausulen i aktieselskabslovens § 63 følger dog den begrænsning, at bestyrelsen ikke må disponere på en sådan måde, at dispositionen er åbenbart egnet til at skaffe visse aktionærer eller andre en utilbørlig fordel på andre aktionærers eller selskabets bekostning, eller efterkomme generalforsamlingsbeslutninger, som strider mod aktieselskabsloven eller selskabets vedtægter.

Endvidere bør indgrebene i selskabet ikke have en sådan intensitet og hyppighed, at generalforsamlingen herved kan siges at have overtaget ledelsen af selskabet, idet ledelsen i henhold til aktieselskabsloven tilkommer bestyrelse og direktion.

Kravet om en aktiv varetagelse af aktionærrollen indebærer således som udgangspunkt ikke, at Landsstyret skal øve indflydelse på aktieselskabets drift på detailplan. Omdannelsen til aktieselskabsform blev jo netop valgt med henblik på at sikre, at de pågældende selskaber styres erhvervsmæssigt og ikke politisk. Landstinget gav sin tilslutning hertil i erkendelse af, at erhvervslivets aktører har bedre forudsætninger for at drive en erhvervsvirksomhed end folkevalgte politikere.

Den aktive aktionærrolle indebærer derimod, at Landsstyret lægger rammerne for driften og udøver tilsyn med resultaterne heraf (d.v.s. løbende vurderer selskabets drift og reagerer, hvis der er tegn på, at selskabet ikke drives forretningsmæssigt optimalt), på samme måde som et moderselskab vil gøre i forhold til sit datterselskab.

I parlamentarisk sammenhæng fordrer en ansvarlig forvaltning af Hjemmestyrets værdier samtidig, at Landstinget er opmærksom på Landsstyrets udøvelse af

aktionærrollen, og kan gøre et politisk ansvar gældende, hvis denne ikke udøves på tilfredsstillende vis.

Landstingets kontrol med Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser forudsætter, at Landstinget (Landstingets Revisionsudvalg) har adgang til at tilvejebringe de samme oplysninger, som Landsstyret. Kun hvis Landstinget (Landstingets Revisionsudvalg) har adgang til de samme oplysninger som Landsstyret, kan Landstinget bedømme, hvorvidt Landsstyret i en given sammenhæng har ageret ansvarligt (d.v.s. udnyttet sine aktionærbeføjelser på en hensigtsmæssig måde). Landsstyret må dog i denne forbindelse bedømmes på grundlag af de oplysninger, som Landsstyret *har (haft) mulighed for* at fremskaffe - ikke blot på grundlag af de oplysninger, som Landsstyret faktisk har indhentet. Intet landsstyre bør kunne unddrage sig det retslige eller politiske ansvar for varetagelsen af Hjemmestyrets aktionærinteresser ved at holde sig i bevidst uvidenhed om eventuelle uhensigtsmæssigheder i et aktieselskab. Nærværende forslag bygger derfor på det udgangspunkt, at Revisionsudvalget bør have fuld adgang til enhver oplysning, som Landsstyret har adgang til at fremskaffe.

I konsekvens heraf foreslås det, at Revisionsudvalget gives adgang til at pålægge Landsstyret at søge nærmere bestemte oplysninger indhentet fra et aktieselskab, om fornødent ved at anvende de muligheder, som er hjemlet i aktieselskabsloven eller i selskabets vedtægter. Landsstyret skal uden ophold stille de oplysninger, som Landsstyret på udvalgets opfordring indhenter, til rådighed for udvalget.

I delvist hjemmestyreejede aktieselskaber er Landsstyrets adgang til informationer om selskabet begrænset til oplysninger, som en aktionær i medfør af aktieselskabslovens bestemmelser kan indhente i forbindelse med afholdelse af generalforsamling, herunder også ekstraordinær generalforsamling i selskabet (Landsstyrets adgang til informationer fra Hjemmestyrets repræsentanter i bestyrelsen er juridisk omdiskuteret, hvorfor det i nærværende sammenhæng er valgt at bortse herfra).

Væsentligst er her den informationsadgang, som gives en aktionær i medfør af aktieselskabslovens § 76. I henhold til denne bestemmelse har aktionæren adgang til "til rådighed stående oplysninger af betydning for bedømmelsen af årsregnskabet, årsberetningen samt et eventuelt koncernregnskab og selskabets stilling i øvrigt eller for spørgsmål, hvorom beslutning skal træffes på generalforsamlingen. Oplysningspligten gælder også selskabets forhold til andre selskaber i samme koncern." Oplysningspligten er dog betinget af, at de pågældende oplysninger kan gives "uden væsentlig skade for selskabet".

Hertil kommer aktionærens adgang til at få et givent emne behandlet på generalforsamlingen i medfør af aktieselskabslovens § 71, samt adgangen til granskning i medfør af aktieselskabslovens § 86.

Formelt sætter aktieselskabsloven samme begrænsninger i forhold til aktieselskaber, hvor Grønlands Hjemmestyre er eneaktionær, hvilket vil sige, at Landsstyret er henvist til at søge oplysninger i forbindelse med afholdelsen af generalforsamling i

selskabet. Reelt er der imidlertid i princippet næppe grænser for en eneaktionærs muligheder for at opnå oplysninger. Adgangen til nærmere bestemte oplysninger vil således kunne indskrives i selskabets vedtægter, ligesom Hjemmestyret som eneaktionær vil kunne sikre sig oplysningerne ved beslutning på en ordinær eller ekstraordinær generalforsamling (Der henvises herved til Finansministeriets, Justitsministeriets, Statsministeriets, Trafikministeriets samt Økonomi- og Erhvervsministeriets redegørelse vedrørende statslige aktieselskaber, afgivet september 2003). Endvidere antages det, at bestyrelsen i et 100% hjemmestyreejet aktieselskab (såvel som det enkelte medlem af bestyrelsen) som udgangspunkt er berettiget til at videregive oplysninger til Landsstyret, uanset om adgangen til de pågældende oplysninger er indskrevet i selskabets vedtægter. (Der henvises herved til Finansministeriets, Justitsministeriets, Statsministeriets, Trafikministeriets samt Økonomi- og Erhvervsministeriets redegørelse vedrørende statslige aktieselskaber, afgivet september 2003). Viser en bestyrelse sig ikke villig hertil, har eneaktionæren mulighed for at indkalde til ekstraordinær generalforsamling med henblik på udskiftning af den modvillige bestyrelse eller dele heraf. I praksis må bestyrelsen for et 100% hjemmestyreejet aktieselskab derfor forventes at reagere i møde-kommende overfor anmodninger fra Landsstyret om oplysninger, selv om adgangen til de pågældende oplysninger ikke er indskrevet i selskabets vedtægter.

Landsstyret forventes at tilsikre, at vedtægterne for de aktieselskaber, som er 100% hjemmestyreejede, ikke er til hinder for, at Landstingets Revisionsudvalg gennem Landsstyret kan indhente oplysninger vedrørende de pågældende selskaber.

Eventuelt vil der i vedtægterne for 100% hjemmestyreejede aktieselskaber kunne sikres Landsstyret - og derigennem Landstingets Revisionsudvalg - adgang til oplysninger, uden at afholdelse af en generalforsamling er fornøden.

Det vil være hensigtsmæssigt, at der mellem Landsstyret og de respektive selskabers bestyrelser aftales klare og entydige kommunikationslinier, f.eks. således at den løbende dialog mellem ejer og bestyrelse foregår via bestyrelsens formandskab, der herefter orienterer de øvrige bestyrelsesmedlemmer.

Det foreslås, at Landstingets Revisionsudvalg som led i kontrollen med Landsstyrets varetagelse af Grønlands Hjemmestyres aktionærinteresser kan foretage en vurdering af, hvorvidt Landsstyret i tilstrækkeligt omfang har søgt tilsikret, at der tages passende økonomiske hensyn ved driften af de helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber. En sådan vurdering benævnes normalt "forvaltningsrevision".

Det er væsentligt at holde sig for øje, at forvaltningsrevisionen ikke er rettet mod det pågældende selskabs bestyrelse eller direktion. Forvaltningsrevisionen er rettet mod Landsstyrets varetagelse af Grønlands Hjemmestyres aktionærinteresser, inden for rammerne af aktieselskabsloven.

I vurderingen af de indhentede oplysninger (d.v.s. vurderingen af, hvorvidt Landsstyret i tilstrækkeligt omfang har søgt tilsikret, at der tages passende økonomiske hensyn ved driften af de helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber) må udvalget påregnes at indhente bistand fra eksterne rådgivere

(typisk en revisionsvirksomhed), på samme måde som hvor Revisionsudvalget tager initiativ til en forvaltningsrevisionsmæssig undersøgelse af et forvaltningsorgan under Grønlands Hjemmestyre. Ligeledes kan Revisionsudvalget om fornødent indhente ekstern bistand til udformningen af de spørgsmål, som rettes til Landsstyret.

Revisionsudvalgets adgang til at indhente oplysninger fra helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber eller foranstalte forvaltningsrevision bør anvendes med nogen varsomhed. Det samme gælder udvalgets adgang til at søge oplysninger indhentet ved at pålægge Landsstyret at udnytte mulighederne for tilvejebringelse af oplysninger i aktieselskabsloven og i det pågældende selskabs vedtægter. Der er grund til at være opmærksom på de ressourcer, det enkelte selskab må afsætte til besvarelse af udvalgets spørgsmål. Der er ligeledes grund til at være opmærksom på risikoen for, at iværksættelse af en forvaltningsrevision eventuelt kunne blive tolket som udtryk for mistillid til selskabets direktion og bestyrelse, hvilket vil kunne medføre betydelig organisatorisk uro til skade for selskabets drift. Endelig er der grund til at være opmærksom på selskabernes legitime interesse i at undgå, at følsomme oplysninger af betydning for selskabets konkurrencemæssige situation spredes.

Disse hensyn taler for en fravigelse af princippet i § 17, stk. 3, 2. pkt. i landstingslov om landstinget og landsstyret. I henhold til denne bestemmelse skal udvalget rekvirere et givent materiale, såfremt blot et enkelt medlem af udvalget kræver det.

Omvendt vil det være uheldigt, hvis et flertal i udvalget bestående af repræsentanter for de regeringsbærende partier udnytter sin majoritet til at forhindre afdækning af forhold, som kan give anledning til kritik af Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser. Hensynet til at sikre en ansvarlig udnyttelse af adgangen til at indhente information må således afvejes mod hensynet til at sikre en effektiv adgang til revisionskontrol.

Med henblik på at tilgodese begge hensyn bestemmes det implicit i forslagets affattelse af § 17 a stk. 5, at et flertal i udvalget kan modsætte sig et udvalgsmedlems forslag om at søge oplysninger vedrørende et aktieselskab indhentet, med den virkning at spørgsmålet kan forelægges det samlede landsting af ethvert af udvalgets medlemmer.

Forslaget betragtes som vedtaget, hvis mindst 2/5 af Landstingets medlemmer afgiver stemme til fordel herfor.

Der kan ikke fremsættes ændringsforslag til forslaget.

Et aktieselskab har en legitim interesse i at undgå, at følsomme oplysninger af betydning for selskabets konkurrencemæssige situation spredes. Denne interesse er tilgodeset ved, at udvalget – og de hertil knyttede embedsmænd - kan pålægges tavshedspligt i forhold til oplysninger vedrørende hjemmestyreejede selskaber. Denne tavshedspligt er sanktioneret gennem kriminallovens bestemmelser.

Udvalget kan dog, hvis udvalget finder det påkrævet, orientere Landstinget om forhold, som vedrører Hjemmestyrets aktionærinteresser. Dette sker ved afgivelse af en særskilt betænkning, som - hvis betænkningen indeholder fortrolige oplysninger - behandles for lukkede døre. Dermed udstrækkes tavshedspligten til at omfatte enhver deltager under det lukkede møde. Videregivelse eller udnyttelse af fortrolige oplysninger, som er modtaget under et lukket møde, er således sanktioneret gennem kriminalloven på samme måde, som fortrolige oplysninger modtaget som led i Revisionsudvalgets arbejde.

Det er fundet hensigtsmæssigt at tydeliggøre og regulere også Landstingets Finansudvalgs adgang til indsigt i de helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber. For Finansudvalgets vedkommende er indsigten alene relateret til udvalgets behandling af forslag eller ansøgning om kapitalindskud eller garantistillelse.

I helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber kan Finansudvalget i henhold til forslaget (på samme måde som Revisionsudvalget) pålægge Landsstyret at søge nærmere bestemte oplysninger indhentet, om fornødent ved at anvende de muligheder, der er hjemlet i aktieselskabsloven og i selskabets vedtægter. Landsstyret stiller uden ophold de indhentede oplysninger til rådighed for udvalget.

I praksis vil Landsstyret dog næppe have fornødent at anvende aktionærbeføjelser for at opnå oplysninger til brug for overvejelser vedrørende kapitalindskud eller garantistillelse for et selskab.

Udvalget kan i henhold til forslagens affattelse af § 16 a berostille udvalgets behandling af forslag eller ansøgninger, indtil de oplysninger, som udvalget skønner fornødne, foreligger. Denne mulighed giver i realiteten Grønlands Hjemmestyre samme mulighed for adgang til oplysninger som enhver anden potentiel kapitalindskyder eller garantistiller; - en adgang som i mange tilfælde vil være videre end en aktionærs adgang til oplysninger i henhold til aktieselskabsloven. Forslaget vil derfor reelt næppe udvide Finansudvalgets adgang til oplysninger, men tjener til at tydeliggøre denne.

Udvalget - og de hertil knyttede embedsmænd - har tavshedspligt vedrørende de indhentede oplysninger, i det omfang oplysningerne er givet i fortrolighed. Tavshedspligten er sanktioneret gennem kriminallovens bestemmelser.

Det skal understreges, at forslaget ikke ændrer ved, hvilke oplysninger Landsstyret i medfør af aktieselskabsloven (herunder aktieselskabslovens § 76) kan indhente hos selskaberne, ligesom forslaget ej heller giver landstingsudvalgene adgang til oplysninger, som Landsstyret ikke selv kan indhente.

3. Om de tilsvarende ordninger i Norge, Sverige og Danmark.

Den parlamentariske kontrol med Grønlands Hjemmestyres indtægter, udgifter og værdier adskiller sig på flere måder fra den parlamentariske kontrol i en række nordiske lande.

Grønland har ikke et organ svarende til den norske, svenske eller danske rigsrevision. Landskassens årsregnskab revideres af en af Landstinget antaget statsautoriseret revisor. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Landsstyret er forpligtet til at meddele revisionen enhver oplysning, som er nødvendig til bedømmelse af regnskabet.

Landstingets Revisionsudvalg gennemgår landskassens regnskaber og revisionens bemærkninger hertil én gang om året og fremsætter de spørgsmål og bemærkninger til Landsstyret, som regnskaberne giver anledning til. Spørgsmål og bemærkninger tillige med Landsstyrets besvarelser forelægges Landstinget. Udvalget kan til brug for sit arbejde rekvirere det fornødne materiale, bilag og rapporter m.v. fra den regnskabsførende myndighed. Hvis blot ét udvalgsmedlem kræver det *skal* udvalget rekvirere det ønskede materiale.

Mens nettostyrede virksomheder er omfattet af landskassens regnskaber, og dermed Revisionsudvalgets kontrol, er dette (med de nugældende regler) ikke tilfældet for helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber.

I det følgende beskrives i korte træk den parlamentariske kontrol med statens indtægter, udgifter og værdier i henholdsvis Norge, Sverige og Danmark, med særligt fokus på adgangen til oplysninger vedrørende statsejede aktieselskaber.

Norge.

Den norske rigsrevision er det norske parlament, Stortingets, revisions- og kontrolorgan. Rigsrevisionen skal gennem revision, kontrol og vejledning bidrage til, at statens indtægter oppebæres som forudsat og at statens midler og værdier anvendes og forvaltes på en økonomisk forsvarlig måde, og i overensstemmelse med parlamentets beslutninger og forudsætninger.

Rigsrevisionen udfører sine opgaver uafhængigt og selvstændigt og bestemmer selv, hvordan arbejdet skal tilrettelægges og organiseres. Det norske parlament kan i plenum pålægge rigsrevisionen at iværksætte særlige undersøgelser, men kan ikke instruere rigsrevisionen om hvorledes eller efter hvilke kriterier revisions- og kontrolarbejdet skal udføres.

Rigsrevisionen ledes af et kollegium af 5 rigsrevisorer, som er valgt af det norske parlament, Stortinget. De vælges for 4 år ad gangen.

Rigsrevisionen skal foretage revision af statsregnskabet og alle regnskaber aflagt af statsbedrifter m.v.. Rigsrevisionen skal endvidere kontrollere forvaltningen af statens interesser i selskaber, herunder også aktieselskaber. Rigsrevisionen skal gennemføre systematiske undersøgelser af økonomi, produktivitet, målopfyldelse og virkninger ud fra parlamentets beslutninger og forudsætninger (forvaltningsrevision). Rigsrevisionen skal gennem revisionen medvirke til at forebygge og afdække

uregelmæssigheder og fejl. Endelig kan rigsrevisionen vejlede forvaltningen med henblik på at forebygge fremtidige fejl og mangler.

Selskabskontrollen omfatter kontrol med selskaber, hvor staten repræsenterer mindst 50% af aktierne eller på anden måde har dominerende indflydelse. Rigsrevisionen udfører normalt ikke finansiel revision i de selskaber, hvori staten har ejerinteresser.

Rigsrevisionen skal gennem sin kontrol med forvaltningen af statens interesser i selskaber m.m. vurdere, om ministeren har udøvet sin rolle som forvalter af statens interesser i overensstemmelse med parlamentets beslutninger og forudsætninger (d.v.s. undersøge om ministeren forvalter statens interesser på lovlig og økonomisk forsvarlig måde, og om ministeren gennemfører parlamentets vedtagelser). I vurderingen af varetagelsen af statens interesser indgår ikke blot økonomiske interesser, men også samfundsmæssige, som f.eks. forvaltning af naturressourcer og servicering af borgerne.

I kontrollen indgår de undersøgelser, som anses for nødvendige for at kunne foretage en kvalificeret vurdering af den enkelte ministers forvaltning af statens interesser. I 100 % statsejede selskaber, og 100% statsejede datterselskaber hertil, kan kontrollen også omfatte undersøgelser af selskabernes økonomi, produktivitet, målopfyldelse og virkninger ud fra parlamentets beslutninger og forudsætninger.

Rigsrevisionen kan, uanset tavshedspligt, kræve enhver oplysning, redegørelse eller ethvert dokument og foretage de undersøgelser den finder nødvendige for at udføre sine opgaver. Det gælder i forhold til den politiske ledelse, forvaltningens embedsmænd og andre som virker i forvaltningens tjeneste, samt over for ledelse, ansatte og revisorer i 100% statsejede selskaber og datterselskaber. I delvist statsejede selskaber har staten ikke andre rettigheder end enhver anden aktionær, hvilket har konsekvenser for rigsrevisionens adgang til oplysninger herfra. Rigsrevisionen kan imidlertid for så vidt angår delvist statsejede selskaber pålægge den, som repræsenterer statens interesser at fremsætte krav om at generalforsamlingen pålægger selskabets revisor at give oplysninger inden for rammen af dennes opgaver.

Rigsrevisionen skal varsles og har ret til at være til stede på generalforsamlinger, bestyrelses- og repræsentantskabsmøder m.v. i selskaber som er 100 % statsejede. Rigsrevisionen har taleret under møderne, og har krav på at få udleveret alle relevante dokumenter, knyttet til møderne.

Også i delvist statsejede selskaber har rigsrevisionen ret til at deltage i generalforsamlinger, bestyrelses- og repræsentantskabsmøder m.v. sammen med den, som repræsenterer statens ejerinteresser.

Rigsrevisionen skal rapportere resultaterne af sin revision og kontrol til det norske parlament, Stortinget. Før en sag rapporteres til Stortinget, skal rigsrevisionens bemærkninger forelægges den ansvarlige minister til udtalelse.

Sverige.

Rigsrevisionen er en myndighed under det svenske parlament, Rigsdagen.

Rigsrevisionen ledes af 3 rigsrevisorer.

Der er knyttet en styrelse til rigsrevisionen. Styrelsens opgave er at følge granskningsvirksomheden og at fremsætte de forslag og redegørelser til parlamentet, som rigsrevisorernes granskningsrapporter og revisionsberetninger giver anledning til samt at træffe beslutning om forslag til bevilling og årsregnskab for rigsrevisionen. Styrelsen, som består af 11 medlemmer og 11 suppleanter, udpeges af parlamentet.

Rigsrevisionen er uafhængig. De tre rigsrevisorer beslutter selv, hvad der skal granskes, hvordan granskningen skal udføres, og hvilke konklusioner der skal drages.

Rigsrevisionen skal granske hele den statslige virksomhed og dermed bidrage til en god ressourceanvendelse og en effektiv forvaltning. Myndigheden er en del af det svenske parlament, Rigsdagens, kontrolmagt og har dermed en vigtig funktion i det demokratiske system.

Rigsrevisionens granskning omfatter også den virksomhed, som drives af staten i form af aktieselskab, hvis virksomheden er lovreguleret eller hvis staten som ejer eller gennem statslige tilskud, eller ved aftale eller på anden måde har bestemmende indflydelse over virksomheden.

Granskningen skal fremme en sådan udvikling, at staten med hensyn til almene samfundsinteresser får et effektivt udbytte af sine indsatser (effektivitetsrevision).

Statslige myndigheder skal på begæring give rigsrevisionen den bistand og de oplysninger, som rigsrevisionen behøver til brug for granskningen. Dette gælder også andre (herunder selskaber) som er omfattet af rigsrevisionens granskningskompetence.

I selskaber, som er omfattet af rigsrevisionens granskningskompetence, har rigsrevisionen ret til udpege en eller flere revisorer til at deltage i selskabets revision sammen med selskabets revisorer.

De vigtigste iagttagelser fra effektivitetsrevisionen og den årlige revision samles i en årlig rapport, som overgives regeringen og parlamentet.

Danmark.

I Danmark omfatter revisionskontrollen med den statslige forvaltning to organer: Statsrevisorerne og rigsrevisor.

Folketinget vælger 6 statsrevisorer (samt en stedfortræder for hver) for en periode af 4 år.

Statsrevisorerne gennemgår i henhold til grundlovens § 47, stk. 2, det årlige statsregnskab og påser, at samtlige statens indtægter er opført deri, og at ingen udgift er afholdt uden hjemmel i finansloven eller anden bevillingslov.

Kontrollen omfatter bevillingskontrol, kontrol med at øvrige regler og forskrifter følges, og at der ved forvaltningen af de bevilgede midler tages nødvendige økonomiske hensyn. Statsrevisorerne vurderer også, om der i forbindelse med givne bevillinger og andre beslutninger er meddelt Folketinget og dets udvalg de fornødne oplysninger.

Statsrevisorerne samarbejder i løsningen af deres opgaver med rigsrevisor.

Rigsrevisor udnævnes af Folketingets formand med godkendelse af Folketingets Udvalg for Forretningsordenen, efter indstilling af statsrevisorerne.

Rigsrevisor er uafhængig ved udførelsen af sit hverv. Statsrevisorerne kan dog anmode rigsrevisor om at foretage nærmere bestemte undersøgelser og afgive beretning herom.

Rigsrevisor bistår statsrevisorerne ved deres gennemgang af statsregnskabet.

Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere foretages en vurdering af, hvorvidt der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

Rigsrevisor kan fra enhver offentlig myndighed forlange sig meddelt alle sådanne oplysninger, som efter rigsrevisors skøn er af betydning for udførelsen af rigsrevisors hverv.

Rigsrevisor kan direkte fra fuldt statsejede aktieselskaber og aktieselskaber, hvori staten i øvrigt har bestemmende indflydelse, kræve regnskaber til gennemgang. Dette gælder dog ikke børsnoterede aktieselskaber. Regnskaber fra børsnoterede aktieselskaber og fra delvist statsejede aktieselskaber, hvori staten ikke har bestemmende indflydelse, indkræves gennem vedkommende minister.

For så vidt angår fuldt statsejede aktieselskaber og aktieselskaber, hvori staten i øvrigt har bestemmende indflydelse, omfatter de regnskaber, som rigsrevisor kan indkræve, årsregnskaber med eventuelle koncernregnskaber og årsberetninger, periode- og delregnskaber samt relevant regnskabsmateriale, herunder bogføringsmateriale, ledelsens protokoller og lignende materiale, revisors protokoller og beretninger m.v., samt andet materiale og oplysninger, som efter rigsrevisors skøn er af betydning for udførelsen af dennes hverv.

Hvad angår børsnoterede aktieselskaber og delvist statsejede aktieselskaber, hvori staten ikke har bestemmende indflydelse, omfatter de regnskaber, som rigsrevisor

kan indkræve, ud over årsregnskaber m.v. aflagt i henhold til årsregnskabsloven tillige andet materiale af betydning for regnskabs gennemgangen, som ministeren kan komme i besiddelse af.

Ved gennemgangen af et helt eller delvist statsejet aktieselskabs regnskab påses navnlig, at regnskabet er undergivet betryggende revision, at vilkårene for tilskud m.v. er opfyldt, at midlerne er anvendt i overensstemmelse med givne bestemmelser, og at der i øvrigt er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af midlerne.

Rigsrevisor afgiver en årlig beretning til statsrevisorerne om sin virksomhed. Rigsrevisor afgiver herudover beretning til statsrevisorerne ved afslutningen af sager af større økonomisk eller principiel betydning.

Sager, hvorom rigsrevisor afgiver beretning skal forinden afgivelsen forelægges vedkommende minister, og for så vidt angår sager om aktieselskaber tillige det pågældende selskabs bestyrelse.

Statsrevisorerne fremsender med deres eventuelle bemærkninger rigsrevisors beretninger til Folketinget og til vedkommende minister. Det er således statsrevisorerne, som udtaler kritik af ministerier m.v. på baggrund af rigsrevisors beretninger.

4. Høring.

4.1. Revisionsudvalgets lovforslag.

Som oplyst under afsnittet om forslaget baggrund anmeldte Revisionsudvalget på Landstingets forårssamling 2004 et forslag til landstingslov om ændring af landstingslov om Landstinget og Landstyre, om Landstingets adgang til oplysninger vedrørende de helt eller delvist hjemmestyrejede aktieselskaber (FM 2004/51).

Revisionsudvalgets lovforslag blev efterfølgende sendt i høring hos KANUKOKA, Royal Greenland A/S, TELE Greenland A/S, Pilersuisoq A/S (KNI A/S), Arctic Umiaq Line A/S, Grønlands Arbejdsgiverforening, Grønlands Erhvervsråd, Nuna Minerals A/S, Nunaoil A/S, Royal Arctic Line A/S, PriceWaterhouseCoopers Grønland A/S, Deloitte, Nunaatta Naqiterivia A/S, Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked, Direktoratet for Selvstyre (Bestyrelsessekretariatet), Direktoratet for Fiskeri og Fangst, Økonomidirektoratet, og Politimesteren i Grønland.

I forbindelse med høringsrunden er der indkommet høringssvar fra alle nævnte høringsspartner. Politimesteren i Grønland har dog ikke haft bemærkninger til lovforslaget. Grønlands Arbejdsgiverforening har alene bemærkninger af rent lovteknisk karakter. Royal Arctic Line A/S oplyser, at man ikke har haft mulighed for at udarbejde et selvstændigt høringssvar, men oplyser samtidig, at man deler de synspunkter, der er fremført af Royal Greenland A/S og TELE Greenland A/S.

Som oplyst bygger nærværende lovforslag i væsentligt omfang på Revisionsudvalgets lovforslag. De modtagne hørings svar er imidlertid i meget vidt omfang søgt indarbejdet i forslaget, ikke i ethvert tilfælde som udtryk for, at arbejdsgruppen har tilsluttet sig de betragtninger og vurderinger, som fremføres i hørings svarene, men ud fra et ønske om at søge bredest mulig tilslutning til forslaget.

I det følgende redegøres der, i tematiseret form, for hørings svarenes indhold, samt for i hvilket omfang de modtagne anbefalinger er indarbejdet i nærværende lovforslag. Der bortses fra bemærkninger af rent lovteknisk karakter.

Forslagets sigte.

En række høringsparter finder forslaget overflødig eller peger på alternative muligheder for at nå samme mål.

KANUKOKA finder, at de nuværende regler omkring aflæggelse af regnskaber for selskaber giver det nødvendig indblik i selskabernes forhold, og tilføjer at Revisionsudvalget herudover har mulighed for at indkalde det relevante landsstyremedlem i samråd.

Arctic Umiaq A/S anfører, at gældende lovgivning allerede giver Landstinget kompetence til at kontrollere og i givet fald placere et politisk ansvar i tilfælde af, at Landsstyret ikke lever op til dets forpligtelser i varetagelsen af Hjemmestyrets aktionærinteresser. Arctic Umiaq Line A/S finder derfor ikke, at Revisionsudvalgets forslag bidrager til at styrke Landstingets rolle.

Nunatta Naqiterivia A/S finder, at de nuværende muligheder, Landstinget har for at kontrollere, hvorvidt Landsstyret varetager Grønlands Hjemmestyres aktionærinteresser forsvarligt, er tilstrækkelige. Nunatta Naqiterivia A/S henviser herved til Landsstyrets mulighed for som aktionær at skaffe sig adgang til oplysninger om et selskab, til landsstyremedlemmets ansvar for hjemmestyrets aktier, samt til Landstingets mulighed for at stille spørgsmål til landsstyremedlemmet.

Bestyrelsessekretariatet peger på, at der allerede er sket en bevillingsmæssig og personalemæssig styrkelse af Bestyrelsessekretariatet, som på administrativt niveau forestår varetagelsen af aktionærrollen. Endvidere har en arbejdsgruppe udarbejdet anbefalinger for god selskabsledelse i Grønland. Endelig er der med den nye aktieselskabslov og årsregnskabslov indført krav om offentliggørelse af halvårsregnskaber i de aktieselskaber, hvor Grønlands Hjemmestyre har bestemmende indflydelse. Der er således allerede skabt en væsentlig styrkelse af den løbende afrapportering og dermed også en væsentlig styrkelse af muligheden for at gribe ind i tilfælde af u hensigtsmæssigheder.

Direktoratet for Fiskeri og Fangst anfører, at det i praksis er næsten umuligt at få relevante oplysninger til brug for en aktiv varetagelse af Hjemmestyrets interesser og aktionærrollen, og at dette forhold på sigt kan gøre det nødvendigt at tage skridt til øget styring fra Landstingets side for at undgå en tilstand af "stat i staten", men at

dette absolut må ses som en sidste mulighed. Den kontrol, der tænkes udøvet vil efter direktoratets opfattelse kunne opnås ved en mere aktiv indsats fra Landsstyrets side sammenholdt med landstingslov om landsstyremedlemmers ansvarlighed.

Omvendt udtrykker PriceWaterhouseCoopers generel enighed i motiverne for den foreslåede ændring.

Landstingets Revisionsudvalg afgav allerede under Landstingets efterårssamling 2000 en beretning, hvori udvalget gav udtryk for et behov for udvidelse af Revisionsudvalgets kompetence, blandt andet i forhold til de hjemmestyreejede aktieselskaber. Under efterårssamlingen 2001 fremsatte udvalget som opfølgning på denne beretning et beslutningsforslag med henblik på at opnå en sådan kompetenceudvidelse.

Revisionsudvalget har efter gældende regler alene indsigt i Landskassens regnskaber og de nettostyrede virksomheder, mens hjemmestyreejede aktieselskaber ikke er undergivet Revisionsudvalgets kontrol. Revisionsudvalget konstaterede i beretningen fra 2000 og i det efterfølgende beslutningsforslag, at en række offentligt ejede selskaber op gennem 90'erne er blevet omdannet til aktieselskaber, hvorved Landstinget gradvist har mistet indsigt i administrationen af Hjemmestyrets værdier. Revisionsudvalget anførte, at dette stemmer dårligt overens med det alment accepterede demokratiske princip om, at Landstinget har såvel bevillingsmagt som kontrol over anvendelsen af bevillingerne.

Af Lovudvalgets betænkning over Revisionsudvalgets beslutningsforslag fremgår det, at Lovudvalget generelt kunne tilslutte sig de principielle betragtninger, som Revisionsudvalget lagde til grund for sit beslutningsforslag. Lovudvalget fandt imidlertid, at der var behov for at styrke Landstingets adgang til information, ikke blot af demokratiske hensyn men også af hensyn til at sikre en optimal drift af de hjemmestyreejede selskaber. Lovudvalget henviste herved til de praktiske erfaringer med de hjemmestyreejede selskabers drift. Udvalgets betænkning fik bred tilslutning i Landstinget. Landstinget har således fundet behov for en udvidelse af Revisionsudvalgets kompetence. Nærværende lovforslag er udarbejdet i overensstemmelse hermed.

Finansudvalgets adgang til oplysninger om hjemmestyreejede aktieselskaber.

Revisionsudvalgets lovforslag indebar, at Finansudvalget gives adgang til oplysninger vedrørende helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber til brug for udvalgets behandling af sager om kapitalindskud eller garantistillelse.

Nunatta Naqiterivia A/S finder det naturligt, at Finansudvalget til behandling af en sag om kapitalindskud eller garantistillelse for et aktieselskab får adgang til de nødvendige oplysninger til behandling af sagen.

Royal Greenland A/S og TELE Greenland A/S påpeger, at en kapitalindskyders eller garantistillers adgang til oplysninger fra et aktieselskab ofte vil være videre end en aktionærs adgang til oplysninger i medfør af aktieselskabsloven. Royal Greenland

A/S og TELE Greenland A/S vurderer derfor at den foreslåede bestemmelse vedrørende Finansudvalget ikke synes at udvide udvalgets adgang til oplysninger.

Tilsvarende anfører Deloitte, at et aktieselskab overfor Hjemmestyret som investor eller finansieringskilde ikke kan påberåbe sig kun at udlevere materiale i henhold til aktieselskabslovens eller vedtægternes bestemmelser.

I princippet kan Grønlands Hjemmestyre nægte at indskyde kapital eller stille garanti for et helt eller delvist hjemmestyreejet selskab, hvis det pågældende selskab ikke stiller de oplysninger til rådighed, som Hjemmestyret ønsker. Grønlands Hjemmestyre har således samme mulighed for adgang til oplysninger som enhver anden potentiel kapitalindskyder eller garantistiller; - en adgang som i mange tilfælde vil være videre end en aktionærs adgang til oplysninger i henhold til aktieselskabsloven. I situationer, hvor kapitalmangel truer selskabets eksistens eller økonomi (og dermed også Hjemmestyrets interesser), vil Hjemmestyrets forhandlingsposition dog kunne være svækket. Erfaringen viser da også, at Finansudvalget ikke i alle sager om kapitalindskud eller garantistillelse har modtaget de oplysninger, udvalget har ønsket. Selv om forslaget reelt næppe udvider Finansudvalgets adgang til oplysninger, tjener det til at tydeliggøre denne, hvilket i sig selv vurderes at kunne styrke den parlamentariske kontrol i relation til kapitalindskud og garantistillelser. Konstruktionen er derfor opretholdt i nærværende forslag.

Ulemper af økonomisk og anden art.

KANUKOKA anfører, at forslaget vil medføre en stigning i hjemmestyrets administrationsudgifter samtidig med, at der gennemføres besparelser på det kommunale område. Landsforeningen finder, at dette er en uheldig udgiftsprioritering.

Bestyrelsessekretariatet advarer om, at forslaget vil føre til dobbeltadministration og forøget ressourceforbrug, idet selskabernes revisorer allerede foretager revision og har en vidtrækkende forpligtelse til at pointere uhensigtsmæssigheder over for selskabernes bestyrelser. Selskabernes bestyrelser har allerede pligt til at sikre, at selskaberne drives på fornuftig vis. Landsstyret vælger bestyrelser, der sikrer dette og påser, at selskabernes økonomiske udvikling er tilfredsstillende. Der vil således blive opbygget endnu et omkostningskrævende revisions-/kontrolniveau.

Nuna Minerals A/S anfører, at yderligere kontrolfunktioner næppe vil være befordrende for tiltrækning af yderligere privat risikovillig kapital.

Direktoratet for Fiskeri og Fangst advarer om, at man ved at give et landstingsudvalg en lovbestemt kompetence til at føre kontrol med Hjemmestyrets aktieselskaber og Landsstyrets varetægelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser reelt vil kunne ophæve den erhvervs-mæssige virkning, der var tilsigtet ved omdannelsen af Hjemmestyrets selskaber til aktieselskaber. Tilsvarende anfører KANUKOKA, at baggrunden for oprettelsen af de hjemmestyreejede aktieselskaber må antages at have været et ønske om at mindske den direkte politiske indflydelse, så selskaberne i stedet kan fokusere

på at effektivisere driften. Med forslaget fra Revisionsudvalget finder KANUKOKA, at der er risiko for, at fokus i selskaberne igen rettes bort fra en forretningsmæssig drift.

Nuna Minerals A/S peger på selskabets behov for hemmeligholdelse af sine forretningsmæssige dispositioner. Tilsvarende anfører Royal Greenland A/S og TELE Greenland A/S, at det ikke kan afvises, at det vil kunne få skadelig virkning for det hjemmestyreejede selskab, at selskabets egne og aftaleparternes følsomme oplysninger vil kunne gøres til genstand for undersøgelse i Revisionsudvalget af Landstinget.

Hvad angår spørgsmålet om en eventuel stigning i Hjemmestyrets administrationsudgifter vil en sådan stigning være afhængig af i hvilket omfang henholdsvis Finans- og Revisionsudvalget benytter adgangen til at indhente oplysninger. Såvel Finansudvalgets som Revisionsudvalgets brug af eksternt bistand sker imidlertid inden for rammerne af Landstingets samlede budget. Der er ikke aktuelt forventning om en væsentlig forøgelse heraf.

En styrkelse af den parlamentariske kontrol med Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser må antages at fremme en mere aktiv varetagelse af disse interesser. Forslaget vil dermed indirekte kunne skabe et vist behov for øgede ressourcer i Landsstyrets administration. Omvendt må en styrket varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser antages at have en positiv effekt i forhold til de værdier, som Hjemmestyret har investeret i de pågældende aktieselskaber.

Forslaget forventes ikke, at ophæve den erhvervmæssige virkning, der var tilsigtet ved omdannelsen af Hjemmestyrets selskaber til aktieselskaber. Tvært imod har forslaget til formål at styrke den parlamentariske kontrol med Hjemmestyrets aktionærinteresser, og dermed incitamentet til at optimere selskabernes drift.

Hvad endelig angår selskabernes behov for hemmeligholdelse af sine forretningsmæssige dispositioner, er denne problemstilling ikke (fuldt) aktuell i forhold til den konstruktion, som er anvendt i nærværende lovforslag, idet forslaget tager udgangspunkt i de muligheder for indhentelse af oplysninger, som er hjemlet i aktieselskabsloven og i selskabets vedtægter. Hertil kommer, at Revisionsudvalget (og tilsvarende Finansudvalget) og dets medlemmer og embedsmænd har tavshedspligt vedrørende indhentede oplysninger om hjemmestyreejede aktieselskaber, i det omfang oplysningerne er afgivet med fortrolighedspålæg. Denne tavshedspligt er sanktioneret gennem kriminallovens bestemmelser. Med henblik på at sikre udvalgsmedlemmernes opmærksomhed på tavshedspligten og den alvor, hvormed brud herpå må betragtes, foreslås det, at udvalgets medlemmer ved indtræden i udvalget skal afgive en skriftlig erklæring på tro og love om at ville efterkomme tavshedspligten.

Adgang til oplysninger gennem selskabsrevisor.

I Revisionsudvalgets lovforslag indgik en bestemmelse om, at Revisionsudvalget til brug for kontrollen med Grønlands Hjemmestyres aktionærinteresser i

aktieselskaber, hvor Grønlands Hjemmestyre har bestemmende indflydelse kan rekvirere det fornødne materiale, bilag, rapporter m.v. fra aktieselskabets revisor. Det fremgår tillige af bestemmelsen, at aktieselskabets revisor ved kopi orienterer Landsstyret samt eventuelle øvrige aktionærer om de oplysninger, der tilgår udvalget.

Tilsvarende indgik en bestemmelse om, at Finansudvalget kan rekvirere materiale, bilag, rapporter m.v. fra selskabsrevisor i aktieselskaber, hvor Grønlands Hjemmestyre har bestemmende indflydelse, dog kun til brug for behandling af forslag eller ansøgning om kapitalindskud i, eller garantistillelse for aktieselskaber, hvor Grønlands Hjemmestyre har bestemmende indflydelse.

En række høringsparter advarer mod denne konstruktion.

Nunatta Naqiterivia A/S finder, at oplysningerne bør rekvireres direkte fra aktieselskabet, herunder selskabets bestyrelse eller direktion og ikke fra selskabets revisor.

Royal Greenland A/S og TELE Greenland A/S peger på, at selskabets daglige ledelse vil have bedre mulighed for at give udvalget de fornødne oplysninger. De to selskaber peger endvidere på de udgifter, der vil være forbundet med at lade revisor fremskaffe de ønskede oplysninger. Endelig peger selskaberne på, at videregivelse af oplysninger om selskabets fortrolige forhold vil indebære en fravigelse af revisors tavshedspligt i henhold til revisorlovgivningen, straffeloven samt aktieselskabsloven.

Også Arctic Umiaq Line A/S anfører, at den af Revisionsudvalget foreslåede model indebærer en fravigelse af revisors oplysnings- og tavshedspligt som fastsat i revisorloven og aktieselskabsloven. Da disse to love er vedtaget af Folketinget, vil alene Folketinget kunne vedtage fravigelser heraf. Revisionsfirmaet PriceWaterhouseCoopers er ligeledes betænkelige ved konstruktionen, som indebærer en generel ophævelse af revisors tavshedspligt, og finder at den vil svække revisors rolle som uafhængig og objektiv part overfor såvel den pågældende virksomhed som aktionæren. Efter PriceWaterhouseCoopers opfattelse bør alt materiale og alle oplysninger, som Revisionsudvalget måtte ønske, rekvireres gennem selskabets bestyrelse. Hvis der er tvivl om, hvorvidt oplysninger vil blive tilbageholdt, vil man i forbindelse med rekvireringen kunne anmode bestyrelsen om, at selskabets revisor bekræfter, at oplysningerne er fuldstændige og fyldestgørende.

Revisionsfirmaet Deloitte finder, at udlevering af relevante bilag, materialer, dokumenter og øvrige oplysninger er en ledelsesmæssig opgave, som ikke kan løses af revisor alene af den grund, at revisor i sagens natur ikke har fuld indsigt i forhold, der ligger uden for revisors opgaver i forbindelse med den finansielle revision. Det vil dog være naturligt i visse situationer at anmode selskabets revisor om at verificere de oplysninger, som selskabets ledelse afgiver.

En række høringsparter peger endvidere på problemer i relation til selskabslovgivningens fastlæggelse af ledelsesorganernes og selskabsrevisors kompetence.

Royal Greenland A/S og TELE Greenland A/S advarer om, at Revisionsudvalgets undersøgelser og konklusioner vil kunne forrykke ledelsesansvaret fra bestyrelse og direktion – samt at forvaltningsrevision i forhold til et selskab af karakter minder om granskning, hvilket kun generalforsamlingen i henhold til aktieselskabsloven kan iværksætte.

Pilersuisoq A/S anfører, at der med Revisionsudvalgets forslag indføres et nyt ledelsesorgan og at aktieselskabslovens nøje afvejede kompetence- og opgavefordeling dermed undergraves. Selskabet henleder i den forbindelse opmærksomheden på risikoen for, at der opstår identifikation mellem ejer og selskab.

Mere generelt - men i samsvar med det ovenfor anførte om selskabsrevisors og om ledelses-organernes ansvar og opgaver - udtrykker Grønlands Erhvervsråd bekymring for, at gennemførelsen af Revisionsudvalgets forslag i den forelagte form vil betyde ophævelse af visse bestemmelser i lov om aktieselskaber, der regulerer blandt andet bestyrelsens ansvar og adgangen til udlevering af materiale.

KANUKOKA finder, at Revisionsudvalgets forslag er i strid med aktieselskabsloven, lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskaber, lov om statsautoriserede revisorer m.v., specielt i forhold til bestyrelsens kompetence og den rolle og de pligter selskabets revision har i forhold til selskabets bestyrelse.

Erhvervsdirektoratet udtrykker bekymring for, om Revisionsudvalgets forslag indebærer, at bestyrelsesmedlemmer og direktorer vil kunne pålægges at udlevere materiale i strid med aktieselskabslovens bestemmelser og dermed ifalde ansvar.

På samme måde stiller Nuna Minerals A/S spørgsmål ved, om Revisionsudvalgets forslag er i overensstemmelse med fundamentale aktieselskabsretlige regler.

Endelig finder en række høringsparter det betænkeligt, at Revisionsudvalgets forslag giver Revisionsudvalget adgang til at indhente oplysninger uden om Landsstyret (men dog således at Landsstyret kopiorienteres om de indhentede oplysninger).

Pilersuisoq A/S finder det ligefrem tvivlsomt, "om den sammenblanding af den lovgivende og den udøvende magt, som forslaget er udtryk for, er i overensstemmelse med Grundlovens § 3". Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked peger tilsvarende på, at konstruktionen let vil kunne komme i konflikt med både magtfordelingslæren og lovgivningen om landsstyremedlemmers ansvar.

Royal Greenland A/S og TELE Greenland A/S bemærker, at Landsstyret har ansvaret for varetagelsen af hjemmestyrets aktionærinteresser, mens Landstinget/Landstingets Revisionsudvalg skal føre kontrol hermed. En sådan kontrol må alene kunne basere sig på oplysninger, som Landsstyret har haft mulighed for at få adgang til. Det er derfor de to selskabers opfattelse, at udvalget bør rekvirere de for kontrollen nødvendige oplysninger direkte fra Landsstyret. Tilsvarende konstaterer Deloitte, at et af formålene med forslaget er, at

Revisionsudvalget skal have mulighed for at foretage kontrol med Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser, men finder, at Revisionsudvalgets forslag muligvis giver udvalget bedre mulighed for at udøve kontrol med de hjemmestyrekontrollerede selskaber end Landsstyret har, idet Landsstyret fortsat må betjene sig af de muligheder, som selskabslovgivningen giver adgang til. Deloitte anser det ikke for hensigtsmæssigt, at både Landsstyret og Revisionsudvalget får adgang til selskabets oplysninger via hver sit regelsæt. Deloitte finder det mest hensigtsmæssigt, at den direkte aktionærinteresse udøves af Landsstyret, og at Revisionsudvalget sikres adgang til de oplysninger, som Landsstyret har haft til rådighed, for at kontrollere at Landsstyret har udført Hjemmestyrets aktionærinteresse forsvarligt.

I det foreliggende forslag, som bygger på den nedsatte arbejdsgruppes udkast, anvendes som det fremgår en anden konstruktion end i det forslag, som oprindeligt er sendt i høring. Her kan Revisionsudvalget til brug for kontrollen med Grønlands Hjemmestyres aktionærinteresser i helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber pålægge Landsstyret at søge nærmere bestemte oplysninger indhentet fra et selskab, om fornødent ved at anvende de muligheder, som er hjemlet i aktieselskabsloven og i selskabets vedtægter. Indhentelse af oplysninger sker således gennem Landsstyret, i fuld overensstemmelse med aktieselskabslovgivningen og uden direkte adgang til selskabets revisor.

Det er ikke Landsstyret men Grønlands Hjemmestyre, der er aktionær. Landsstyret varetager aktionærrollen på Hjemmestyrets vegne. Det er op til aktionæren (Grønlands Hjemmestyre) at afgøre, hvorledes den forvaltende enhed (Landsstyret) og den forvaltningskontrollerende enhed (Landstinget) deler de informationer, der tilkommer aktionæren Grønlands Hjemmestyre. De i denne henseende truffene arrangementer er ikke reguleret hverken i aktieselskabslovgivning eller lovgivningen vedrørende revisorvirksomhed.

I forhold til det enkelte selskab er det således alene afgørende, hvorledes adgang for Revisionsudvalget til ønsket information organiseres. Uanset spørgsmålet om et selskab er fuldt ud hjemmestyreejet, eller om Hjemmestyret er mindretalsaktionær, kan der i vedtægterne optages bestemmelse om særlige rettigheder for særlige klasser af aktier. Sådanne rettigheder kan f.eks. tilsige, at en klasse modtager samme information som selskabets bestyrelse, eller at en klasse har direkte adgang til selskabets revisor.

Er der tale om børsnoterede selskaber kan der ikke gøres vedtægtsmæssig forskel på aktionærernes informationsniveau. Informationsniveauet må derimod selvsagt gerne for alle vedkommende forbedres i forhold til, hvad lovgivningen kræver.

Mulige problemer i forhold til den lighedsgrundsætning, der gælder for aktionærer i et selskab.

Nuna Minerals A/S advarer om, at Revisionsudvalgets adgang til at udøve en egentlig forvaltningskontrol med selskaber, som Grønlands Hjemmestyre ikke ejer

100%, men har bestemmende indflydelse i, antagelig er i strid med den lighedsgrundsætning, der gælder for aktionærer i et selskab.

Det fremgår af Revisionsudvalgets forslag, at aktieselskabets revisor ved kopi orienterer ikke blot Landsstyret men også eventuelle øvrige aktionærer om de oplysninger, der tilgår udvalget. Revisionsudvalgets forslag giver således samtlige aktionærer samme adgang til de informationer, som Revisionsudvalget indhenter. Det må derfor være selve Revisionsudvalgets adgang til at indhente oplysninger, som Nuna Minerals A/S betragter som en mulig krænkelse af lighedsgrundsætningen. Eller med andre ord, det forhold at øvrige aktionærer ikke har samme adgang som Grønlands Hjemmestyre til at indhente oplysninger.

Den konstruktion, som er anvendt i nærværende lovforslag giver, som allerede nævnt, Revisionsudvalget adgang til at pålægge Landsstyret at søge oplysninger indhentet, om fornødent ved at anvende de muligheder, som er hjemlet i aktieselskabsloven og i selskabets vedtægter. Lovforslaget stiller således alle aktionærer lige, også med hensyn til adgangen til at indhente oplysninger.

Mulige problemer i forhold til Revisionsudvalgets adgang til fortrolige oplysninger om et hjemmestyreejet aktieselskabs delvist ejede datterselskaber.

Royal Greenland A/S og TELE Greenland A/S peger på, at Revisionsudvalgets ubegrænsede adgang til oplysninger vil indebære, at udvalget får adgang til fortrolige oplysninger om det hjemmestyreejede aktieselskabs datterselskaber. Når datterselskaberne ikke er 100% ejet af det hjemmestyreejede selskab, er det problematisk, at moderselskabet vil kunne blive pålagt at videregive disse fortrolige oplysninger til udvalget. Det vil endvidere kunne skade det fremtidige samarbejde med de øvrige selskabsdeltagere, såfremt datterselskabets fortrolige oplysninger bliver genstand for en undersøgelse i Landstinget.

Heller ikke denne problemstilling er (fuldt) aktuel i forhold til den konstruktion, som er anvendt i nærværende lovforslag, idet forslaget tager udgangspunkt i de muligheder for indhentelse af oplysninger, som er hjemlet i aktieselskabsloven og i selskabets vedtægter. Hertil kommer, at Revisionsudvalget (og tilsvarende Finansudvalget) og dets medlemmer og embedsmænd har tavshedspligt vedrørende indhentede oplysninger om hjemmestyreejede aktieselskaber, i det omfang oplysningerne er afgivet med fortrolighedspålæg. Tavshedspligten er sanktioneret gennem kriminallovens bestemmelser.

Mulige problemer i forhold til afgrænsning af Revisionsudvalgets adgang til oplysninger, herunder i relation til iværksættelse af forvaltningsrevision.

Arctic Umiaq Line A/S anbefaler, at det nærmere indhold og omfang af den foreslåede forvaltningsrevision præciseres og udformes med respekt og hensyntagen til den gældende selskabslovgivning. Arctic Umiaq Line A/S finder således ikke, at det fremgår klart af Revisionsudvalgets forslag, om området for forvaltningsrevision alene skal omfatte de selskabsaktiviteter, som udøves i henhold til servicekontrakt. For så vidt angår forvaltningsrevision i relation til aktiviteter, som udøves i henhold

til servicekontrakt, anbefaler Arctic Umiaq Line A/S imidlertid, at det af forslaget eller lovbemærkningerne skal fremgå, at en sådan forvaltningsrevision forudsætter afgrænsning af ansvaret mellem tilskudsyder, tilskudsmodtagers ledelse og tilskudsmodtagers revisor. Udgangspunktet må således efter Arctic Umiaq Line A/S' opfattelse være, at selskabets ledelse har ansvaret for forvaltningen af offentlige midler samt regnskabsaflæggelse m.v. Selskabets revisor foretager en vurdering af, hvorledes ledelsen har varetaget opgaven. Tilskudsyder har til gengæld ansvaret for, at en tilskudsordning får den ønskede virkning og dermed opfylder det politiske mål. Det må påhvile tilskudsyder at operationalisere de mål, der er fastsat i retsgrundlaget, og at opstille generelle succeskriterier med henblik på at kunne vurdere, om ordningens tilsligtede samfundsmæssige effekt er nået.

Heller ikke efter revisionselskabet Deloitte's opfattelse giver Revisionsudvalgets lovforslag og bemærkningerne hertil et helt klart billede af, hvilket omfang en eventuel forvaltningsrevision kan have. Deloitte bemærker, at der efter revisionselskabets opfattelse ikke nødvendigvis er en sammenhæng mellem Revisionsudvalgets mulighed for at kunne bedømme Landsstyrets forvaltning af Hjemmestyrets aktionærinteresse og Revisionsudvalgets mulighed for at kunne udøve forvaltningsrevision i hjemmestyrekontrollerede selskaber. Deloitte finder, at der bør være en væsentlig sondring mellem de af selskabets aktiviteter, der er omfattet af servicekontrakter/tilskud finansieret af hjemmestyret og selskabets øvrige driftsaktiviteter. Som lovforslaget er formuleret, vil der for et 100% hjemmestyreejet selskab være tale om, at alle aktivitetsområder er omfattet af, hvad Landstingets Revisionsudvalg kan søge oplysninger om og herunder eventuelt anmode landskassens eksterne revisor om at udføre forvaltningsrevision på. Deloitte foreslår, at adgangen til udøvelse af forvaltningsrevision knyttes til servicekontrakter/tilskud, uden at dette har sammenhæng til en bedømmelse af, hvorvidt Landsstyret har varetaget hjemmestyrets aktionærinteresse. Umiddelbart vil den fulde adgang til et selskabs aktivitetsområder reelt betyde, at der kun er marginale forskelle mellem hjemmestyreejede selskaber og nettostyrede virksomheder. Efter Deloitte's opfattelse er den foreslåede model mere vidtrækkende end den danske model, som er formuleret i rigsrevisorlovens §6.

PriceWaterhouseCoopers giver ikke udtryk for tilsvarende opfattelser men advarer om, at adgangen til at foranstalte forvaltningsrevision bør bruges med stor forsigtighed og bør være undtagelsen frem for reglen, idet et sådant skridt normalt vil blive opfattet som udtryk for mistillid til såvel selskabets daglige ledelse som til bestyrelsen. En sådan mistillid vil normalt være til stor skade for virksomhedens drift, da den kan skabe organisatorisk uro og i værste fald lamme virksomhedens normale handlekraft.

Den foreslåede adgang til at foretage forvaltningsrevision i relation til hjemmestyreejede aktieselskaber begrænser sig ikke til aktiviteter, der er omfattet af servicekontrakter m.v. Dette er et område, hvor Revisionsudvalget i forvejen har en vidtgående kontroladgang i medfør af den gældende landstingslovs § 17, stk. 2. Revisionsudvalget har således efter gældende regler adgang til at foretage forvaltningsrevision i forhold til de myndigheder, som er ansvarlige for indgåelsen af servicekontrakter, og som led heri foretage en vurdering af, om en servicekontrakt er

udformet på en måde, hvorved der er taget skyldige økonomiske hensyn og herunder også tilsikret en rimelig grad af kontrol med, om det pågældende selskabs modydelse erlægges (for eksempel i form af krav om revisionserklæring herom).

Adgangen til at foretage forvaltningsrevision er imidlertid i nærværende forslag præciseret, således at det fremgår, at forvaltningsrevisionen har karakter af en vurdering af, hvorvidt Landsstyret i tilstrækkeligt omfang har søgt tilsikret, at der tages passende økonomiske hensyn ved driften af helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber.

Opfordringen til at anvende adgangen til at foranstalte forvaltningsrevision med forsigtighed er indarbejdet i lovforslagets bemærkninger.

Etablering af en uafhængig revisionsmyndighed under Grønlands Landsting.

Arctic Umiaq Line A/S anfører, at stærke saglige grunde taler for, at der som forudsætning for forslaget praktiske gennemførelse etableres en uafhængig revisionsmyndighed under Grønlands Landsting, som råder over egne ressourcer til at kunne gennemføre en eventuel udvidet og kvalificeret gennemgang af anvendelsen af offentlige midler i hjemmestyreejede aktieselskaber.

Hverken Landstinget eller de landstingsudvalg, som har beskæftiget sig med spørgsmålet om den parlamentariske kontrol med varetagelsen af Hjemmestyrets aktionærinteresser (Revisionsudvalget og Lovudvalget), har udtrykt interesse for etablering af en uafhængig revisionsmyndighed under Grønlands Landsting. Hertil kommer, at etablering af en uafhængig revisionsmyndighed under Grønlands Landsting (svarende til f.eks. den danske, norske eller svenske rigsrevision), ikke vil kunne ske inden for Landstingets eksisterende økonomiske rammer for revisionskontrol. Den nedsatte arbejdsgruppe har derfor ikke fundet grundlag for at indarbejde Arctic Umiaq Line A/S' anbefaling i det foreliggende lovforslag.

Andre selskabsformer end aktieselskaber.

Deloitte finder, at forslaget bør omfatte også andre selskabsformer end aktieselskaber.

Grønlands Hjemmestyre deltager ikke aktuelt i andre selskabsformer end aktieselskaber. Såfremt Grønlands Hjemmestyre senere måtte engagere sig i andre selskabsformer end aktieselskaber, eller i erhvervsdrivende fonde eller lignende, vil der imidlertid kunne være behov for en revision af landstingsloven, således at også ejerinteresserne heri omfattes af landstingsloven. Dette er indføjet i lovbemærkningerne til forslaget.

Mindretallets adgang til at træffe beslutninger i Revisionsudvalget/Landstinget.

Hvis et flertal i Revisionsudvalget modsætter sig et udvalgsmedlems forslag om indhentelse af oplysninger eller iværksættelse af forvaltningsrevision i relation til hjemmestyreejede aktieselskaber, kan udvalgsmedlemmet forelægge forslaget til

Landstingets beslutning. Forslaget betragtes som vedtaget, hvis mindst 2/5 af Landstingets medlemmer afgiver stemme til fordel herfor.

Pilersuisoq A/S finder det usædvanligt og besynderligt, at der tillægges et mindretal i parlamentet adgang til at træffe beslutninger.

Forslaget medfører *ikke* en udvidelse af mindretallets adgang til indhentelse af oplysninger m.v., men tvært imod en indsnævring. I henhold til den gældende lovs § 17, stk. 3, *skal* udvalget rekvirere materiale m.v., hvis blot ét udvalgsmedlem kræver det. Dette udgangspunkt fraviges med Revisionsudvalgets forslag.

Til grund herfor ligger en afvejning mellem på den ene side hensynet til at sikre en ansvarlig udnyttelse af adgangen til at indhente information, og på den anden side hensynet til at sikre en effektiv adgang til revisionskontrol.

Der er grund til at være opmærksom på de ressourcer, det enkelte selskab må afsætte til besvarelse af udvalgets spørgsmål. Der er ligeledes grund til at være opmærksom på risikoen for, at iværksættelse af en forvaltningsrevision evt. kunne blive tolket som udtryk for mistillid til selskabets direktion og bestyrelse, hvilket vil kunne medføre betydelig organisatorisk uro til skade for selskabets drift. Endelig er der grund til at være opmærksom på selskabernes legitime interesse i at undgå, at følsomme oplysninger af betydning for selskabets konkurrencemæssige situation spredes. Disse hensyn taler for, at begrænse det enkelte udvalgsmedlems nuværende ret til at kræve oplysninger indhentet.

Omvendt vil det være uheldigt, hvis et flertal i udvalget bestående af repræsentanter for de regeringsbærende partier udnytter sin majoritet til at forhindre afdækning af forhold, som kan give anledning til kritik af Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser. Dette hensyn taler for at bevare en form for mindretalsbeskyttelse.

Konstruktionen er opretholdt i nærværende lovforslag, om end den konkrete formulering er ændret.

I øvrigt er konstruktionen (mindretalsafgørelser) ikke mere usædvanlig end at den også findes i Folketingets forretningsorden (Se dennes § 8, stk 8, hvorefter et samråd skal holdes for åbne døre, såfremt mindst 3 af udvalgets 17 medlemmer støtter dette), og i grundloven (Se dennes § 39, hvorefter det påhviler Folketingets formand at indkalde til møde, når mindst 2/5 af Folketingets medlemmer skriftligt fremsætter begæring herom. Se endvidere § 41, hvorefter 2/5 af Folketingets medlemmer kan begære, at en 3. behandling tidligst finder sted 12 søgnedage efter 2. behandlingen. Se endeligt også § 42, hvorefter 1/3 af Folketingets medlemmer kan begære folkeafstemning.)

Uoverensstemmelse mellem lovtæst og lovbemærkninger.

Nunaoil A/S, Nuna Minerals A/S, Royal Greenland A/S og TELE Greenland A/S påpeger, at der i Revisionsudvalgets lovforslag sondres mellem selskaber, hvor

Grønlands Hjemmestyre har bestemmende indflydelse og selskaber hvor Grønlands Hjemmestyre ikke har bestemmende indflydelse, mens der i bemærkningerne til lovforslaget sondres mellem helt eller delvist hjemmestyreejede selskaber.

I modsætning til Revisionsudvalgets oprindelige lovforslag giver det foreliggende lovforslag ikke Revisionsudvalget og Finansudvalget adgang til at indhente oplysninger direkte fra selskabsrevisor i aktieselskaber, hvor Grønlands Hjemmestyre har bestemmende indflydelse. Sondringen mellem selskaber, hvor Grønlands Hjemmestyre har bestemmende indflydelse, og selskaber, hvor Grønlands Hjemmestyre ikke har bestemmende indflydelse, anvendes således ikke i det foreliggende lovforslags lovtekst. Der er således i det foreliggende forslag fuld overensstemmelse mellem lovtekst og lovbemærkninger.

4.2. Arbejdsgruppens lovudkast.

Nærværende forslag bygger som nævnt i væsentligt omfang på det lovforslag, som Revisionsudvalget anmeldte på Landstingets forårssamling 2004, og som efterfølgende har været udsendt i høring.

Alligevel har arbejdsgruppen fundet det rigtigst, at også arbejdsgruppens lovudkast skulle udsendes i høring. Kredsen af høringsparter er den forbindelse udvidet, således at følgende har haft mulighed for at kommentere lovudkastet: Royal Greenland A/S, TELE Greenland A/S, Pilersuisoq A/S, Arctic Umiaq Line A/S, Royal Arctic Line A/S, Nuna Minerals A/S, Nuna Oil A/S, Nunaatta Naqiterivia A/S, A/S Boligselskabet INI, Greenland Resources A/S, AIR Greenland A/S, Great Greenland A/S, Greenland Venture A/S, Grønlandshavnens Ejendomme A/S, GrønlandsBANKEN A/S, Sparbank Vest Grønland, Grønlands Erhvervsråd, KANUKOKA, Grønlands Arbejdsgiverforening, ILIK, NUSUKA, APK, PricewaterhouseCoopers Grønland A/S, Deloitte, Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked, Landsstyrets Bestyrelsessekretariat, Direktoratet for Fiskeri og Fangst, Økonomidirektoratet, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, Råstofdirektoratet, Politimesteren i Grønland, samt Rigsombudsmanden i Grønland.

Der er modtaget høringssvar fra Nuna Oil A/S, Greenland Venture A/S, AIR Greenland A/S, GrønlandsBANKEN A/S, TELE Greenland A/S, Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked, Direktoratet for Fiskeri og Fangst, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, Økonomidirektoratet, Råstofdirektoratet, Landsstyrets Bestyrelsessekretariat, Grønlands Arbejdsgiverforening, Deloitte, samt Politimesteren i Grønland og Rigsombudsmanden i Grønland.

Nunaoil A/S udtrykker tilfredshed med, at selskabets bemærkninger til det tidligere fremsendte forslag er indarbejdet i det nye udkast. Nunaoil A/S anmoder dog om, at der enten i lovforslaget eller i forslagets bemærkninger anføres, at forslaget ikke ændrer ved, hvilke oplysninger Landsstyret i medfør af aktieselskabslovens § 76 kan indhente hos selskaberne, ligesom forslaget ej heller giver udvalgene adgang til oplysninger, som Landsstyret ikke selv kan indhente. Denne opfordring er imødekommet gennem indarbejdelse i lovbemærkningerne.

Greenland Venture A/S har ikke principielle indvendinger over for den kompetence, forslaget giver henholdsvis Finansudvalget og Revisionsudvalget, men opfordrer til at adgangen til at indhente oplysninger anvendes med omhu. Greenland Venture A/S frygter, at forslaget kan åbne en "kattedør for politisk detailstyring" og dermed trække i modsat retning af intentionerne bag bl.a. den nye erhvervsfremmestruktur. Dette kan på sigt være med til at hindre en økonomisk bæredygtig udvikling for de enkelte selskaber. Principielt er her tale om en balancegang mellem på den ene side at sikre en effektiv kontrol med, at Hjemmestyrets midler bliver brugt mest hensigtsmæssigt, og på den anden side et ønske om gennem en afpolitisering og professionalisering af det grønlandske erhvervsliv at sikre de bedst mulige rammer for, at Grønland gennem vækst kan opnå en større grad af økonomisk selvåbenhed.

Greenland Venture A/S hæfter sig ved, at det af bemærkningerne til lovudkastet fremgår, at Revisionsudvalgets adgang til gennem Landsstyret at indhente oplysninger vedrørende et helt eller delvist hjemmestyreejet aktieselskab også omfatter det pågældende selskabs eventuelle datterselskaber – hvad enten disse er helt eller kun delvist hjemmestyreejede. Greenland Venture A/S forudsætter, at der med et datterselskab forstås et selskab, hvor moderselskabet besidder stemmemajoriteten i datterselskabet. Dette er så fundamentalt for Greenland Venture A/S, at selskabet gerne ser det indføjret i selve lovteksten.

Den adgang, lovforslaget giver Revisionsudvalget til gennem Landsstyret at indhente oplysninger vedrørende et helt eller delvist hjemmestyreejet aktieselskab, omfatter i princippet et hvilket som helst selskab, som dette selskab måtte være ejer eller medejer af – uanset ejerandelens størrelse. Revisionsudvalget har dog kun adgang til de oplysninger, som Landsstyret - i kraft af aktieselskabsloven og selskabsvedtægterne - har mulighed for at fremskaffe. Dette indebærer i realiteten, at der ikke vil kunne indhentes oplysninger fra selskaber, som et helt eller delvist hjemmestyreejet aktieselskab er medejer af, med mindre der er tale om et datterselskab; d.v.s. et selskab, hvori det hjemmestyreejede aktieselskab har bestemmende indflydelse.

Air Greenland A/S mener sig ikke omfattet af forslaget. Selskabet har derfor ikke egentlige kommentarer til forslaget, men påpeger blot, at aktionærindsigt i selskabet kun kan ske gennem de i aktieselskabsloven hjemlede muligheder, og at Grønlands Hjemmestyres medlemmer af selskabets bestyrelse er underlagt tavshedspligt i forhold til driften af selskabet og de beslutninger, der træffes på bestyrelsesmøderne.

At Air Greenland A/S ikke skulle være omfattet af forslaget, må bero på en misforståelse. Derimod er det helt korrekt, at aktionærindsigt i Air Greenland A/S (som er et delvist hjemmestyreejet aktieselskab) kun kan opnås i medfør af aktieselskabsloven, og at Grønlands Hjemmestyres medlemmer af selskabets bestyrelse er underlagt tavshedspligt i forhold til driften af selskabet og de beslutninger, der træffes på bestyrelsesmøderne.

GrønlandsBANKEN A/S tilslutter sig forslaget. GrønlandsBANKEN opfordrer dog til, at de børsnoterede virksomheders begrænsede muligheder for at videregive oplysninger til ejerkredsen tydeliggøres i lovbemærkningerne og gerne direkte i

lovteksten. (En tilsvarende opfordring er fremsat af Grønlands Arbejdsgiverforening og Deloitte). Opfordringen er imødekommet gennem indarbejdelse i lovbemærkningerne.

Endvidere ser GrønlandsBANKEN gerne indføjet i bemærkningerne, at kommunikationen mellem Landsstyret og en selskabsledelse som udgangspunkt bør formaliseres til at finde sted mellem Landsstyret og bestyrelsesformanden eller en af denne udpeget person i bestyrelse eller direktion. (Tilsvarende opfordringer er fremsat af TELE Greenland A/S og Deloitte). Også denne opfordring er imødekommet gennem indarbejdelse i lovbemærkningerne.

TELE Greenland A/S konstaterer, at visse af selskabets indvendinger overfor det oprindelige forslag er imødekommet, men fastholder at Revisionsudvalgets undersøgelser og konklusioner vil kunne rykke ledelsesansvaret væk fra bestyrelse og direktion, og at en undersøgelse må antages at høre under generalforsamlingens kompetence.

Det er desuden TELE Greenland A/S' vurdering, at en udvidelse af kredsen af modtagere af fortrolige oplysninger om selskabets drifts- og forretningsforhold m.v. vil indebære risici for, at oplysningerne kommer uvedkommende i hænde til skade for selskabet.

Disse to indvendinger er ikke yderligere imødekommet. Der henvises til redegørelsen for den høring, der har fundet sted vedrørende Revisionsudvalgets oprindelige lovforslag, ovenfor.

TELE Greenland A/S bemærker endelig, at antagelsen om, at et bestyrelsesmedlem som udgangspunkt er berettiget til (uden om den øvrige bestyrelse) at videregive oplysninger til Landsstyret, kan skabe uklar kommunikation mellem selskabets bestyrelse og ejeren. En bestyrelse vil formentlig skulle sikre sig herimod ved, at kommunikationen med ejeren sker på en forud aftalt måde. Denne bemærkning er imødekommet, jf. ovenfor om GrønlandsBANKEN A/S' bemærkninger.

Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked har ikke bemærkninger til forslaget indhold. For så vidt angår lovbemærkningerne gør direktoratet opmærksom på, at et forslag til ændring af aktieselskabsanordningen ikke (som anført i bemærkningerne til det i høring udsendte lovudkast) kan forventes behandlet på forårssamlingen 2006, men tidligst på efterårssamlingen 2006.

Direktoratet for Fiskeri og Fangst erklærer sig enig i, at Revisionsudvalget bør have fuld adgang til enhver oplysning, som Landsstyret har adgang til at fremskaffe.

Hvad angår Finansudvalgets adgang til oplysninger i forbindelse med kapitalindskud og garantistillelse, bemærker direktoratet, at der i forbindelse med due diligence ved køb og salg af selskaber eller bankers undersøgelse af selskabers kreditværdighed ofte er adgang til selskabsoplysninger, der ligger ud over hvad aktieselskabsloven tilsigter. Det er derfor direktoratets opfattelse, at Hjemmestyret i relation til kapitalindskud eller garantistillelse ikke skal lade sig begrænse af

aktieselskabsloven, men indhente det vurderingsgrundlag, det vil være naturligt at indhente som professionel kapitalformidler.

Forslaget tilsigter på ingen måde at begrænse Finansudvalgets adgang til oplysninger i forbindelse med kapitalindskud og garantistillelse. Udvalget kan i henhold til forslagens affattelse af § 16 a berostille udvalgets behandling af forslag eller ansøgninger, indtil de oplysninger, som udvalget skønner fornødne, foreligger. Denne mulighed giver i realiteten Grønlands Hjemmestyre samme mulighed for adgang til oplysninger, som enhver anden potentiel kapitalindskyder eller garantistiller; - en adgang som i mange tilfælde vil være videre end en aktionærs adgang til oplysninger i henhold til aktieselskabsloven.

Direktoratet finder, at forslaget bør udstrækkes til ikke blot at omfatte varetagelsen af Hjemmestyrets aktionærinteresser (forstået som interessen i optimering af aktiernes værdi), men også andre legitime interesser i hjemmestyreejede selskabers aktiviteter. Direktoratet finder det således formålstjenligt, hvis Hjemmestyret kunne indhente oplysninger, der vedrørte hjemmestyre- ejede selskabers indflydelse på det grønlandske samfund og erhvervsliv, f.eks. oplysninger om krydsejerskab indenfor fiskerirelaterede selskaber. Sådanne oplysninger vil være af betydning for udformningen af erhvervsfremmende tiltag. Det vil således være gavnligt at kunne klarlægge den betydning hjemmestyreejede selskaber har på det grønlandske erhvervsliv som aftager og leverandør af råvarer og produkter. Bemærkningen skal ses i lyset af, at Grønlands muligheder for at tiltrække udenlandsk kapital til erhvervslivet vil være små ved en uigennemsigtig erhvervsstruktur. Arbejdsgruppen har dog ikke fundet anledning til at gå ind i overvejelser vedrørende denne problemstilling, som vurderes at ligge uden for arbejdsgruppens kommissorium.

Endelig finder direktoratet, at det bør præciseres, hvad der nærmere ligger i, at Revisionsudvalgets og Finansudvalgets medlemmer m.v. er forpligtet til at hemmeligholde oplysninger, der er i givet i fortrolighed. F.eks. bør det fremgå, hvorvidt de fortrolige oplysninger må diskuteres med personer, uden for udvalget, hvis dette sker i lukkede fora. Denne opfordring er imødekømt gennem indarbejdelse i forslagens bemærkninger.

Grønlands Arbejdsgiverforening hilser overordnet en større kontrol med brugen af Hjemmestyrets midler velkommen. Grønlands Arbejdsgiverforening understreger dog samtidig, at man er bekymret for, om denne øgede kontrol kan medføre en politisering af forholdene omkring enkelte selskaber. Dette vil i givet fald ikke kun skade de berørte aktieselskaber (og dermed samfundets værdier) men også mulighederne for risikovillige investeringer i Grønland. Arbejdsgiverforeningen peger på, at dette problem kunne løses ved i et vist omfang at antage professionelle revisorer til denne kontrol.

Etablering af en uafhængig revisionsmyndighed under Grønlands Landsting vil ikke kunne ske inden for Landstingets eksisterende økonomiske rammer for revisionskontrol, og Landstinget har heller ikke hidtil udtrykt interesse for en sådan ordning. Imidlertid bistår Landstingets Revisionsudvalg i et vist omfang af

professionelle revisorer, hvilket også må påregnes at være tilfældet i relation til kontrollen med Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser.

Endelig efterlyser Grønlands Arbejdsgiverforening en nærmere præcisering af kravene til f.eks. insidere i børsnoterede selskaber og deres begrænsede mulighed for videregivelse af oplysninger. Opfordringen er imødekommet, jf. ovenfor om GrønlandsBANKEN's høringssvar.

Deloitte opfordrer ligeledes til, at reglerne vedrørende børsnoterede selskaber, som Grønlands Hjemmestyre måtte have en delvis ejerinteresse i, præciseres. Det vil således ikke være muligt for børsnoterede virksomheder at videregive oplysninger, der ikke er offentligt kendte, til en enkelt aktionær, og tilsvarende gælder for et bestyrelsesmedlem, der måtte være udpeget af Grønlands Hjemmestyre. Opfordringen er imødekommet, jf. ovenfor om GrønlandsBANKEN's høringssvar.

Forespørgsler fra Revisionsudvalget tilgår efter forslaget et aktieselskab via Landsstyret. Det er med andre ord Landsstyret, der har den direkte kontakt til selskaberne. Deloitte finder dette hensigtsmæssigt, men opfordrer til, at der mellem Landsstyret og de respektive selskabers bestyrelser aftales klare og entydige kommunikationslinier. Det er Deloitte's opfattelse, at den løbende dialog mellem ejer og bestyrelse bør foregå via bestyrelsens formandskab, der herefter orienterer de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Det er ikke tilrådeligt, at give det enkelte menige bestyrelsesmedlem beføjelser til at rette henvendelse til ejeren direkte, idet dette let vil kunne skade den fortrolighed, der er en del af bestyrelsesarbejdet. Deloitte's kommentarer er indarbejdet i lovforslagets bemærkninger, jf. ovenfor om GrønlandsBANKEN's og om TELE Greenland A/S' bemærkninger.

Rigsombudsmanden i Grønland har meddelt, at Rigsombudet ikke har kommentarer til forslaget, idet erhvervslovgivningen er et hjemmestyreanliggende, og idet Rigsombudet ikke har mulighed for at medvirke til legalitetskontrol af hjemmestyrelovgivning.

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, Økonomidirektoratet, Råstofdirektoratet, Landsstyrets Bestyrelsessekretariat, samt Politimesteren i Grønland har ikke bemærkninger til forslaget.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser afhænger af, i hvilket omfang henholdsvis Finans- og Revisionsudvalget benytter adgangen til at indhente oplysninger.

Omkostninger til gennemførelse af Revisionsudvalgets undersøgelser, herunder forvaltnings-revision, afholdes over Landstingets bevillingskonti. Beslutning om iværksættelse af sådanne undersøgelser træffes af Landstingets Revisionsudvalg. Beslutningen træffes inden for rammerne af Landstingets samlede budget, hvorfor iværksættelse heraf, alt efter omfang, vil kræve godkendelse fra Landstingets Udvalg for Forretningsordenen.

I forbindelse med vedtagelsen af finansloven afsættes der på Landstingets bevillingskonti midler til Revisionsudvalgets brug af ekstern bistand i forbindelse med forvaltningsrevision m.v. De afsatte midler vil også skulle dække bistand i forbindelse med undersøgelse af helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber. Om muligheden for at opnå tillægsbevillinger henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 2.

Også for så vidt angår Finansudvalgets eventuelle undersøgelser af et helt eller delvist hjemmestyreejet aktieselskab i forbindelse med udvalgets behandling af spørgsmål om kapitalindskud eller garantiudstedelse, vil udvalget i fornødent omfang kunne rekvirere ekstern bistand. Også dette sker inden for rammerne af Landstingets samlede budget, hvorfor iværksættelse heraf alt efter omfang ligeledes kan kræve godkendelse fra Landstingets Udvalg for Forretningsordenen.

For så vidt angår Landsstyrets administration vil forslaget indebære opgaver i forbindelse med de respektive udvalgs indhentning af oplysninger gennem Landsstyret.

En styrkelse af den parlamentariske kontrol med Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser må samtidig antages at fremme en mere aktiv varetagelse af disse interesser. Forslaget vil dermed indirekte kunne skabe behov for øgede ressourcer i Landsstyrets administration.

Omvendt må en styrket varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser antages at have en positiv effekt i forhold til de værdier, som Hjemmestyret har investeret i de pågældende aktieselskaber.

For aktieselskabernes vedkommende vil forslaget indebære øget ressourceforbrug i relation til besvarelse af spørgsmål fra henholdsvis Landstingets Revisionsudvalg og Landstingets Finansudvalg. Det nærmere omfang af denne forøgelse afhænger af, i hvilket omfang de pågældende udvalg benytter muligheden for at stille spørgsmål. Omvendt vil den øgede kontrol med Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser kunne medvirke til at styrke incitamentet til at optimere selskabets drift.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Bestemmelsen giver Landstingets Finansudvalg adgang til at pålægge Landsstyret at søge oplysninger tilvejebragt vedrørende helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber til brug for udvalgets behandling af Landsstyrets bevillingsansøgninger og forslag om kapitalindskud eller garantistillelse for sådanne aktieselskaber. Hensigten hermed er at sikre Finansudvalget et fyldestgørende

grundlag for at vurdere hensigtsmæssigheden af et kapitalindskud eller en garantistillelse.

"Oplysninger" skal forstås i bred forstand. Udvalget kan således pålægge Landsstyret at søge at tilvejebringe enhver form for materiale, bilag og rapporter mv., som udvalget mener at have behov for, til brug for udvalgsbehandlingen.

Dette kan f.eks. omfatte årsregnskaber med eventuelle koncernregnskaber, periode- og delregnskaber samt relevant regnskabsmateriale, herunder bogføringsmateriale, ledelsens protokoller og lignende materiale, revisors protokoller og beretninger m.v. samt andet materiale og oplysninger, som efter Finansudvalgets skøn er af betydning for udvalgets stillingstagen.

I delvist hjemmestyreejede aktieselskaber har Landsstyret ikke samme ubegrænsede mulighed for at rekvirere materiale og fremskaffe oplysninger, som hvor Hjemmestyret er eneaktionær. Udvalget kan imidlertid pålægge Landsstyret at udnytte enhver af de muligheder, som står til Landsstyrets rådighed i egenskab af aktionærrepræsentant med henblik på at fremskaffe de ønskede oplysninger.

Landsstyrets muligheder for som aktionærrepræsentant at indhente oplysninger, er reguleret dels i aktieselskabsloven, dels i selskabets vedtægter.

Særligt kan fremhæves den adgang, som en aktionær i henhold til aktieselskabslovens § 76 har til i forbindelse med selskabets generalforsamling at indhente oplysninger vedrørende selskabets forhold. Denne adgang er dog betinget af, at de pågældende oplysninger efter bestyrelsens skøn kan gives til selskabets aktionærer, uden at dette vil være til væsentlig skade for selskabet.

Hertil kommer aktionærens adgang til at få et givent emne behandlet på generalforsamlingen i medfør af aktieselskabslovens § 71, samt adgangen til granskning i medfør af aktieselskabslovens § 86.

I praksis vil Landsstyret dog næppe have fornødent at tage sådanne skridt for at tilvejebringe de ønskede oplysninger, jf. nedenfor.

Finansudvalget kan i henhold til forslagets affattelse af § 16 a, stk. 2, berostille udvalgets behandling af et forslag eller en ansøgning om kapitalindskud eller garantistillelse, indtil de ønskede oplysninger foreligger.

Landstingets Finansudvalg er på samme måde som Landstingets øvrige udvalg forpligtet til at afgive betænkning vedrørende forslag, som henvises til udvalget (jf. § 17, stk. 1, 2. pkt. i Landstingets Forretningsorden). Landstingets behandling af et forslag, som Landstinget har henvist til et udvalg, stilles ganske vist i bero, indtil udvalget har afgivet betænkning, men Landstingets Formandskab drager omsorg for, at udvalgenes arbejde tilrettelægges og afvikles på forsvarlig vis. Formandskabet påser således, at betækningsafgivelse ikke forsinkes unødigt.

Formandskabet imødekommer dog normalt et udvalgs anmodning om udsættelse af betænkingsafgivelse, hvor denne er sagligt begrundet. Ethvert landstingsudvalg vil derfor normalt have mulighed for at udsætte sin stillingtagen til et givent forslag, indtil et fyldestgørende beslutningsgrundlag foreligger.

Det er imidlertid valgt eksplicit at fastslå denne adgang for så vidt angår Finansudvalgets behandling af bevillingsansøgninger og forslag om kapitalindskud eller garantistillelse for hjemmestyreejede aktieselskaber. Dermed understreges også det fuldt betimelige i, at udvalget benytter sig heraf. Udvalget bør ikke ligge under for pres for en hurtig stillingtagen, så længe beslutningsgrundlaget ikke er fyldestgørende. Et helt eller delvist hjemmestyreejet selskab kan ikke forvente, at Landstinget eller Landstingets Finansudvalg bevilger kapitalindskud eller godkender garantistillelse, førend det pågældende selskab stiller de oplysninger til rådighed, som muliggør en forsvarlig behandling af ansøgningen.

På samme måde vil udvalget naturligvis have mulighed for at afslå en ansøgning eller indstille et forslag til forkastelse, såfremt det ikke har været muligt at fremskaffe de oplysninger, som udvalget måtte anse for væsentlige, for at kunne tage stilling til ansøgningen eller forslaget. Som udgangspunkt bør denne mulighed udnyttes, såfremt udvalget ikke anser det foreliggende beslutningsgrundlag for at være forsvarligt. Dette skaber selvsagt et stærkt incitament for det pågældende aktieselskab for at imødekomme udvalgets ønske om oplysninger.

Omvendt har et helt eller delvist hjemmestyreejet aktieselskab en legitim interesse i, at følsomme oplysninger af betydning for selskabets konkurrencemæssige situation ikke udbredes, således at de kommer selskabets konkurrenter eller forretningsforbindelser i hænde. Det foreslås derfor, at Finansudvalget og dets enkelte medlemmer og embedsmænd underlægges tavshedspligt vedrørende de indhentede oplysninger, i det omfang oplysningerne er afgivet under pålæg om fortrolighed.

Med henblik på at sikre udvalgsmedlemmernes opmærksomhed på tavshedspligten og den alvor, hvormed brud herpå må betragtes, bestemmes det, at udvalgets medlemmer ved indtræden i udvalget skal afgive en skriftlig erklæring på tro og love om at ville efterkomme tavshedspligten.

Tavshedspligten bevirker for så vidt angår udvalgets behandling af bevillingsansøgninger, at udvalget i sin afgørelse må undlade specifikke henvisninger til oplysninger, som udvalget har modtaget under fortrolighedspålæg.

Også for så vidt angår Finansudvalgets indstilling til det samlede Landstings behandling af lovforslag eller af bevillingsansøgninger, som i medfør af § 25, stk. 2, i landstingslov om Grønlands Hjemmestyres budget, er henvist til Landstinget, har Finansudvalget tavshedspligt vedrørende de fortrolige oplysninger, som udvalget måtte have indhentet. Dette gælder også i forhold til det øvrige landsting. Betydningen heraf er dog mindre, idet Landsstyret i medfør af § 6, stk. 2 i landstingslov om landsstyremedlemmernes ansvarlighed har pligt til at give

Landstinget enhver oplysning, som er af væsentlig betydning for Landstingets bedømmelse af den pågældende sag.

Såfremt Landsstyret ønsker at beskytte væsentlige, men følsomme oplysninger, er Landsstyret således henvist til at foreslå behandling for lukkede døre i medfør af landstingslovens § 12, 2. pkt. I sådanne tilfælde vil Finansudvalget naturligvis i sin betænkning frit kunne henvise til og citere de oplysninger, som Landsstyret allerede har givet det samlede landsting. Udvalgets betænkning vil imidlertid kun blive omdelt til (Landsstyret samt) Landstingets medlemmer, som under ansvar efter kriminalloven vil skulle behandle denne fortroligt.

Landsstyret vil ikke kunne undgå at indvie det samlede landsting i eventuelle væsentlige, men følsomme oplysninger, ved at udskyde spørgsmålet om indskud eller garantistillelse til efter finanslovens vedtagelse. Dette følger af § 28, stk. 2 i landstingslov om Grønlands Hjemmestyres budget, hvorefter ansøgning om nye eller ændrede bevillinger alene må omfatte dispositioner, som ikke kunne forudses ved udarbejdelsen af finansloven.

Til nr. 2

Bestemmelsen udvider Landstingets Revisionsudvalgs kompetence til at omfatte kontrol med Landsstyrets varetagelse af Grønlands Hjemmestyres aktionærinteresser.

Udvalget har som led i denne kontrol adgang til at foretage en vurdering af, hvorvidt Landsstyret i tilstrækkeligt omfang har søgt tilsikret, at der tages passende økonomiske hensyn ved driften af det pgl. selskab (forvaltningsrevision). Dette er fastsat i forslagetets affattelse af § 17 a, stk. 2. Spørgsmålet om, hvorvidt der er taget passende økonomiske hensyn ved et selskabs drift relaterer sig ikke mindst til selskabets produktivitet og effektivitet.

Formuleringen "hvorvidt Landsstyret i tilstrækkeligt omfang har søgt tilsikret, at der tages passende økonomiske hensyn ved *driften* af helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber" (§ 17 a, stk. 2) skal imidlertid ikke forstås snævert. Det er således ikke hensigten at afskære Revisionsudvalget fra at vurdere, hvorvidt Landsstyret i tilstrækkelig omfang har søgt tilsikret, at der tages passende økonomiske hensyn i relation til dispositioner, som ikke kan henregnes et selskabs drift i snæver forstand, herunder f.eks. forberedelse af privatisering eller udskillelse af aktiviteter. Dog kan der være grund til at udvise tilbageholdenhed med hensyn til iværksættelse af en forvaltningsrevision i netop sådanne situationer, idet der består en nærliggende risiko for at et sådant tiltag vil påvirke privatiserings- eller udskillellesprocessen negativt.

Revisionsudvalget kan til brug for kontrollen med Grønlands Hjemmestyrs aktionærinteresser pålægge Landsstyret at søge nærmere bestemte oplysninger indhentet fra et helt eller delvist hjemmestyreejet aktieselskab.

"Oplysninger" skal forstås i bred forstand. Udvalget kan således pålægge Landsstyret at søge at tilvejebringe enhver form for materiale, bilag og rapporter mv., som udvalget mener at have behov for, til brug for udvalgsbehandlingen.

Dette kan f.eks. omfatte årsregnskaber med eventuelle koncernregnskaber, periode- og delregnskaber samt relevant regnskabsmateriale, herunder bogføringsmateriale, ledelsens protokoller og lignende materiale, revisors protokoller og beretninger m.v. samt andet materiale og oplysninger, som efter Revisionsudvalgets skøn er af betydning for udvalgets kontrolfunktion.

Udvalget kan til brug for kontrollen med Grønlands Hjemmestyres aktionærinteresser pålægge Landsstyret at søge at udnytte enhver af de muligheder for at indhente de ønskede oplysninger, som Landsstyret måtte have i egenskab af repræsentant for aktionæren Grønlands Hjemmestyre. Hvilke muligheder, Landsstyret måtte have for at indhente oplysninger, er reguleret dels i aktieselskabsloven, dels i selskabets vedtægter.

Særligt kan fremhæves den adgang, som en aktionær i henhold til aktieselskabslovens § 76 har til i forbindelse med selskabets generalforsamling at indhente oplysninger vedrørende selskabets forhold. Denne adgang er dog betinget af, at de pågældende oplysninger efter bestyrelsens skøn kan gives til selskabets aktionærer, uden at dette vil være til væsentlig skade for selskabet.

Hertil kommer aktionærens adgang til at få et givent emne behandlet på generalforsamlingen i medfør af aktieselskabslovens § 71, samt adgangen til granskning i medfør af aktieselskabslovens § 86.

Grønlands Hjemmestyre bør som aktionær ikke stilles bedre end andre aktionærer i samme selskab. Dette indebærer, at oplysninger, som Revisionsudvalget indhenter gennem Landsstyret, også bør tilgå eventuelle andre aktionærer.

Hvad angår børsnoterede selskaber, vil oplysninger naturligvis skulle indhentes under respekt af de for sådanne selskaber særligt gældende regler. Dette indebærer i realiteten, at der (jf. den for Grønland gældende lov om værdipapirhandel, § 36) ikke vil kunne indhentes oplysninger herfra, som ikke i forvejen er offentliggjort. Betydningen heraf er dog mindre, idet børsnoterede selskaber har pligt til straks at offentliggøre oplysninger om væsentlige forhold, der vedrører virksomheden, og som kan antages at få betydning for kursdannelsen på værdipapirerne (Jf. § 27 i den for Grønland gældende lov om værdipapirhandel). Hertil kommer det børsnoterede selskabs pligt til periodevis offentliggørelse af regnskabsmæssige oplysninger.

I det omfang aktieselskabsloven og (moder-)selskabets vedtægter muliggør dette, omfatter Revisionsudvalgets adgang til gennem Landsstyret at indhente oplysninger vedrørende et helt eller delvist hjemmestyreejet aktieselskab også det pågældende selskabs eventuelle datterselskaber - hvad enten disse er helt eller kun delvis hjemmestyreejede. Også her kan der således være et hensyn at tage til øvrige aktionærer, som ikke bør stilles ringere end Grønlands Hjemmestyre.

Om Landsstyrets adgang til at indhente oplysninger fra 100 % hjemmestyreejede aktieselskaber henvises til de almindelige bemærkninger.

I det omfang Landsstyret er i stand til at indhente de ønskede oplysninger, formidler Landsstyret uden ophold disse til Revisionsudvalget.

Hvis et flertal i udvalget modsætter sig et udvalgsmedlems forslag om at indhente oplysninger vedrørende et helt eller delvist hjemmestyreejet aktieselskab eller om at foretage en vurdering af, hvorvidt Landsstyret i tilstrækkeligt omfang har søgt tilsikret, at der tages passende økonomiske hensyn ved driften af et sådant selskab, kan ethvert medlem af udvalget forelægge forslaget til det samlede Landstings afgørelse.

Normalt vil sagens forelæggelse for det samlede Landsting kunne afvente førstkomende ordinære landstingssamling. Der vil dog kunne indkaldes til ekstraordinær landstingssamling efter landstingsformandens beslutning eller hvis enten landsstyreformanden eller mindst halvdelen af Landstingets medlemmer kræver det, jf. § 9, stk. 2 i landstingslov om Landstinget og Landsstyret. Hvis udvalgets beslutning træffes under afviklingen af en landstingssamling forelægges forslaget så vidt muligt det samlede landsting, inden den pågældende samlings afslutning.

I praksis modsætter Landstingets udvalg sig normalt ikke et udvalgsmedlems forslag om at indhente nærmere bestemte oplysninger. Sådanne forslag bidrager til udvalgets beslutningsgrundlag og til udvalgets varetagelse af sin kontrolfunktion. Det forventes derfor, at bestemmelsen kun vil blive anvendt undtagelsesvist. Bestemmelsen må navnlig påregnes at kunne finde anvendelse, hvor forslaget antager karakter af chikane eller anden form for misbrug af udvalgets beføjelser, d.v.s. hvor forslaget antages at være båret af uretmæssige motiver. Bestemmelsen vil dog også kunne finde anvendelse, hvis den foreslåede undersøgelse alene eller set i sammenhæng med udvalgets øvrige aktieselskabsundersøgelser antager et omfang, som må vurderes at være urimeligt byrdefuld for det pågældende selskab set i forhold til den værdi, som en gennemførelse af undersøgelsen må tillægges.

Et forslag om gennemførelse af en aktieselskabsundersøgelse, som forelægges det samlede landsting til afgørelse, betragtes som vedtaget, hvis mindst 2/5 af Landstingets medlemmer afgiver stemme til fordel for forslaget (§ 17 a, stk. 4). Vedtagelse af forslaget kræver således, at mindst 13 af Landstingets 31 medlemmer stemmer til fordel for forslaget. Hvis denne betingelse er opfyldt, betragtes forslaget som vedtaget, uanset om et flertal af Landstingets medlemmer har afgivet stemme imod forslaget. Bestemmelsen fraviger således det udgangspunkt, som er fastslået i landstingslovens § 29, stk. 2, hvorefter alle Landstingets beslutninger træffes med stemmeflerhed.

Der kan ikke fremsættes ændringsforslag til forslaget.

Hvis en aktieselskabsundersøgelse, som besluttet iværksat i medfør af § 17 a, stk. 4, ikke kan gennemføres inden for rammerne af den bevilling, som er afsat til Revisionsudvalgets undersøgelser, vil en tillægsbevilling være fornøden. Såfremt Revisionsudvalget skønner, at den uforbrugte del af udvalgets bevilling ikke vil være tilstrækkelig til gennemførelse af den besluttede undersøgelse, søger

Revisionsudvalget Landstingets Udvalg for Forretningsordenen om en tillægsbevilling. Det forudsættes, at Landstingets Udvalg for Forretningsordenen imødekommer en sådan tillægsbevillingsansøgning, i respekt for den beslutning Landstinget har truffet i medfør af § 17 a, stk. 4.

Revisionsudvalget og dets medlemmer og embedsmænd har tavshedspligt vedrørende indhentede oplysninger om hjemmestyreejede aktieselskaber, i det omfang oplysningerne er afgivet med fortrolighedspålæg (§ 17 a, stk. 5).

Revisionsudvalgets tavshedspligt vedrørende sådanne oplysninger er absolut, i modsætning til tavshedspligten i henhold til § 13 i Landstingets Forretningsorden. Revisionsudvalget kan således ikke, som i henhold til Forretningsordenens § 13, stk. 2, træffe beslutning om, at meddelelser i nærmere bestemt omfang kan tilgå offentligheden.

Tavshedspligten indebærer, at et udvalgsmedlem ikke kan videregive de fortrolige oplysninger til sin partigruppe men må indskrænke sig til eventuelt at orientere om sagens principielle problemstillinger i generel eller anonymiseret form.

Tavshedspligten er sanktioneret gennem kriminallovens bestemmelser om krænkelse af offentlige forhandlings fortrolighed (§ 20 i Kriminallov for Grønland) og brud på tjenstlig tavshedspligt (§29 i Kriminallov for Grønland).

Hvis Revisionsudvalget imidlertid finder det påkrævet at orientere Landstinget om forhold, som vedrører Grønlands Hjemmestyres aktionærinteresser, afgiver udvalget en særskilt betænkning, der - hvis betænkningen indeholder fortrolige oplysninger - behandles for lukkede døre.

Ved vurderingen af, om en fortrolig oplysning bør videregives til Landstinget, kan det indgå, om Landstinget lige så hensigtsmæssigt i stedet kan orienteres om en sags principielle problemstillinger i generel eller anonymiseret form.

Revisionsudvalget afgiver én gang årligt (normalt under Landstingets efterårssamling) sin betænkning vedrørende forslag til Landskassens regnskaber. Det vil være naturligt, at eventuelle særskilte betænkninger vedrørende Hjemmestyrets aktionærinteresser afgives i tilknytning hertil, således at andenbehandlingen af forslag til Landskassens regnskaber, hvor en særskilt betænkning foreligger, indledes med en lukket drøftelse heraf.

Den særskilte betænkning vil dermed have karakter af en del-betænkning knyttet til behandlingen af Landskassens regnskaber, og vil derfor ikke indeholde nogen særskilt indstilling. Det følger heraf, at Landstinget ikke vil kunne træffe anden beslutning under behandlingen af den særskilte betænkning end beslutning om forhandlingernes afslutning efter Landstingets Forretningsorden § 49, beslutning om dagsordenspunktets bortfald efter Landstingets Forretningsorden § 50 (hvilket dog vil være overordentlig usædvanlig i forbindelse med behandlingen af Landskassens regnskaber), samt beslutning om en mistillidstilkendegivelse efter Landstingets Forretningsorden § 51.

En betænkning, som behandles for lukkede døre, vil kun blive omdelt til Landstingets medlemmer, samt til Landsstyret. Betænkningen vil således ikke være offentligt tilgængelig. Såfremt Landsstyret afgiver svarnotat, vil dette kun blive omdelt til Landstingets medlemmer, og vil således heller ikke være offentligt tilgængeligt.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at embedsmænd, der bistår henholdsvis Landstinget og Landsstyret kan være til stede under Landstingets behandling af den særskilte betænkning. De pågældende embedsmænd omfattes af kriminallovens bestemmelser om tjenstlig tavshedspligt (§ 29 i Kriminallov for Grønland).

Også Landstingets medlemmer er omfattet af kriminallovens § 20 og § 29 og vil således kunne dømmes for videregivelse eller uberettiget udnyttelse af fortrolige oplysninger, som de i medfør af deres hverv er kommet i besiddelse af, f.eks. under en behandling for lukkede døre af en særskilt betænkning fra Landstingets Revisionsudvalg.

Til § 2

Det foreslås, at landstingsloven træder i kraft 1. januar 2007.

Landsstyrets varetagelse af Grønlands Hjemmestyres aktionærinteresser forud for lovens ikrafttræden er ikke omfattet af Revisionsudvalgets kontrolbeføjelser.

Ikrafttrædelsestidspunktet er imidlertid ikke til hinder for, at Revisionsudvalget indhenter regnskabsmæssige eller andre oplysninger, som relaterer sig til et tidspunkt forud for lovens ikrafttræden, i det omfang Revisionsudvalgets kontrol med, hvorledes Landsstyret efter 1. januar 2007 varetager Hjemmestyrets aktionærinteresser, efter udvalgets skøn nødvendiggør inddragelse af sådanne oplysninger.

På samme måde vil Finansudvalget i forbindelse med udnyttelsen af udvalgets beføjelser i medfør § 16 a kunne indhente oplysninger, som relaterer sig til et tidspunkt forud for lovens ikrafttræden, hvis udvalget skønner, at de pågældende oplysninger bør indgå i udvalgets behandling af et forslag eller en ansøgning om kapitalindskud eller garantistillelse.